

ת"פ 41881/03/20 - מדינת ישראל נגד אברהם טויטו

בית המשפט המחוזי בירושלים

ת"פ 41881-03-20 מדינת ישראל נ' אברהם טויטו (אחר/נוסף)

7.10.2021

לפני כבוד השופטת תמר בר-אשר

מדינת ישראל

המאשימה

נגד

אברהם טויטו

הנאשם

עו"ד מנאל אבו עאמר (פרקליטות מחוז ירושלים (פלילי))

באת-כוח המאשימה:

עו"ד דותן דניאלי

בא-כוח הנאשם:

הכרעת דין

בהתאם להכרעת הדין, הנאשם **מורשע** בעבירת **הצתה**, לפי סעיף 448(א) רישא בחוק העונשין, התשל"ז-1977 (להלן - **חוק העונשין**) ובעבירת **שיבוש מהלכי משפט**, לפי סעיף 244 בחוק העונשין.

חלק כללי

I

א. הערה כללית על ההליך הנדון ועל תוצאותו

2. ההליך הנדון אמור היה להיות פשוט מאד. הנאשם הואשם בעבירת הצתה, בכך שהשליך חומר לק"י (העשוי להתלקח) אל חצר בית השכנים של הוריו, שעמם היה לו סכסוך קודם. כתוצאה מכך נגרמה שריפה בבית השכנים שהסבה נזקים כבדים לדירתם ולרכושם. סמוך לאחר פרוץ השרפה ביקש הנאשם מאמו שלא לדבר, לבל יופלל, ובשל כך הואשם בעבירת שיבוש מהלכי משפט. עד ראיה אובייקטיבי, אשר ראה את כל מעשי הנאשם ושמע את דבריו, נמצא מהימן מאד. עדותו הייתה אמינה, עקבית ומדויקת ואף נתמכה בראיות רבות נוספות. זאת לעומת גרסת הנאשם, אשר נמצאה מופרכת ורחוקה מן האמת. בדומה, בפי ההגנה לא נמצאו טענות של ממש, אם בכלל.

יש להצטער על כך שמשום מה, עד הראיה נבחר להיות עד התביעה האחרון. עובדה זו הטעתה אותי לחשוב כי יש ממש ב"אווירה" שיצרה ההגנה במהלך שמיעת הראיות, כאילו מדובר בתיק מורכב מבחינה ראייתית, בין בשל אי בהירות של הראיות או מכל טעם לא ברור אחר.

כך או אחרת, כפי שיובהר ויבואר בהכרעת הדין, ראיותיה של המאשימה מצביעות באופן מובהק, מעל ומעבר לכל ספק סביר, כי הנאשם עבר את העבירות שבהן הואשם. למרבה הצער, בשל אופן התנהלותו של הליך זה, בשל היקפו, היקף הראיות - רובן שלא לצורך - והיקף טענותיה של ההגנה (אשר הסיכומים מטעמה החזיקו כארבעים עמודים), אף היקפה של הכרעת הדין חורג מהיקף סביר, כפי שראוי היה שיהיה בהליך הנדון.

עובדות כתב האישום

ב.

3. כתב האישום הוגש ביום 23.3.2020, וביום 30.6.2020 ניתנה החלטה המתירה את תיקונו. על-פי הנטען בכתב האישום, הנאשם הואשם בעבירת הצתה ובעבירת שיבוש מהלכי משפט, אשר נטען כי נעברו ביום 9.3.2020, במועד שבו חל חג הפורים. דומה כי בעניין זה נפלה טעות, מאחר שבמועד זה הייתה 'תענית אסתר', החלה יום קודם לחג פורים ויומיים קודם ל'פורים שושן' (פורים בירושלים). מכל מקום, אין מחלוקת על כך שהאירועים המתוארים בכתב האישום אירעו ביום 9.3.2020 (במקצת מהעדויות אף נאמר, כי היה זה ביום 'תענית אסתר').

4. בכתב האישום נטען, כי בין משפחת הנאשם למשפחת ק', שכנים הגרים בדירה מול הדירה שבה גרים הוריו של הנאשם (להלן - **השכנים**), ברחוב הרב דרוק בשכונת רמת שלמה בירושלים, התגלע סכסוך, בין השאר על רקע טענות בעניין רעש והטרדה.

ביום 9.3.2020, סמוך לשעה 10:30, עת היו השכנים בביתם, הצטייד הנאשם בחבילת נפצים, הלך למקום סמוך למדרגות הכניסה לבניין, הדליק את הנפצים או חומר לקיחים אחר שטיבו אינו ידוע, והשליכם אל עבר חצר ביתם של השכנים. כתוצאה מכך אחזה אש במצללה, במזרונים ובציוד נוסף שהיה באותה חצר והאש התפשטה אל תוך דירת השכנים.

הנאשם אשר הבחין בשריפה ביקש מעובר אורח (להלן - **דניאל**) להתקשר לכיבוי אש. לדניאל לא היה טלפון, אך למרות זאת הנאשם נמנע מלהתקשר אל כוחות הכיבוי. חלף זאת, הוא נכנס לביתו והתריע בפני אמו על האש שפרצה וביקש ממנה, "אל תדברי יותר מדי, הרי זה לא אנחנו".

כתוצאה ממעשי הנאשם הנטענים, נגרמו נזקים כבדים לביתם של השכנים, כמפורט בכתב האישום. כך גם משפחת השכנים ואחרים נתקפו בהלה לנוכח השריפה והתפנו במהירות.

ג. עיקרי ההליכים - העדים, הראיות, סיכומי הצדדים

ג.

5. מטעמים שעוד יפורטו ויובהרו בהמשך הדברים, ראינו לנכון לפרט את השתלשלות ההליכים בהליך הנדון.

6. בדיון מיום 9.7.2020 ניתנה תשובתו המפורטת של הנאשם לכתב האישום, אשר תובא להלן. ביום 14.9.2020 התקיים דיון לפי סעיף 144 בחוק סדר הדין הפלילי [נוסח משולב], התשמ"ב-1982 (להלן - **חוק סדר הדין הפלילי**), נקבעו עדי התביעה אשר יוזמנו להעיד, נקבעו מועדי ישיבות ההוכחות וכן נקבע כי יוגש תיק מוצגים מוסכם. תיק המוצגים, אשר כלל חמישה-עשר מוצגים בלבד, הוגש ביום 27.12.2020. במהלך ישיבות ההוכחות הוגשו עוד מוצגים רבים נוספים ובסך הכול הוגשו ארבעים ושלושה מוצגי תביעה. מטעם ההגנה לא הוגש אף מוצג.

7. בשל דלותו של תיק המוצגים ומאחר שההגנה ביקשה לחקור את רובם ככולם של עדי התביעה, לרבות עדים טכניים, בסופו של דבר נשמעו כמעט כל עדי התביעה. עדי התביעה היחידים שההגנה ויתרה על עדותם היו שלושה עדים טכניים מובהקים (ע"ת 7, שוטר שנתנה תעודת עובד ציבור, אשר על-פי סעיפים 23 ו-26 בפקודת הראיות [נוסח חדש], תשל"א-1971 (להלן - **פקודת הראיות**)) בכל מקרה לא הייתה מוזמנת להעיד, וע"ת 9 ו-11, שוטרים שכתבו מזכר בעניין "שרשרת מוצג"). עד תביעה נוסף אשר בסופו של דבר לא העיד, הוא ע"ת 4, יעקב, אחד הבנים של השכנים (להלן - **יעקב**), שאינו גר עוד בארץ (בעניין עדותו נרחיב יותר בהמשך הדברים). כך נמצא, כי לבקשת ההגנה, שניים-עשר מתוך חמישה-עשר עדי התביעה המנויים בכתב האישום, לרבות עדים טכניים, הוזמנו להעיד ומתוכם העידו אחד-עשר. בדיעבד נמצא כי תרומתם של חלק ניכר מהעדים לבירור העובדות הייתה מועטה, אם בכלל.

8. בישיבת ההוכחות הראשונה, מיום 5.1.2021, העידו תשעה עדי תביעה (דירת בבנין שבו הייתה ההצתה; שישה שוטרים; שני חוקרי כיבוי שריפות). בהחלטה ממועד זה נקבע כי פרשת התביעה תסתיים בדיון שנקבע ליום 18.5.2021 וכן כי פרשת ההגנה תישמע ביום 25.5.2021.

בישיבת ההוכחות השנייה מיום 18.5.2021 העידו שני עדי תביעה (ישראל, בן נוסף של השכנים ועד התביעה האחרון היה דניאל). בעניין יעקב הודיעה המאשימה כי הוא לא הוזמן, מאחר שכאמור, הוא אינו גר עוד בישראל. פרט לכך הודיעה המאשימה על סיום פרשת התביעה ("אלו עדיי"), בכפוף להודעתה בפתח הדיון ובסופו, כי תבקש להגיש את השלמת פרטי השכלתו ופרטי ניסיונו של מומחה כיבוי השרפות מטעמה (חוות דעתו הוגשה במסגרת תיק המוצגים והוא העיד ביום 5.1.2021).

פרשת ההגנה נשמעה ביום 25.5.2021 והיא כללה רק את עדותו של הנאשם.

9. בתום הדיון מיום 18.5.2021 (יום רביעי בשבוע), שבו הסתיימה פרשת התביעה, ולאחר שכל הראיות לרבות גרסת הנאשם היו מונחות לפניי, המלצתי להגנה לשוחח עם המאשימה.

במהלך השבוע שבין דיון זה לדיון שנקבע ליום 25.5.2021, לשמיעת פרשת ההגנה, הוגשו מטעם הצדדים מספר בקשות, הודעות ותגובות: בהתאם לבקשת המאשימה מהדיון מיום 18.5.2021, ביום 24.5.2021 הוגשה בקשתה להשלמת פרטי המומחה מטעמה (להלן גם - **בקשה א'**); עוד קודם לכן, בשבת, 21.5.2021, הוגשה בקשת ההגנה (אשר נקלטה ביום 23.5.2021), להזמנת יעקב לעדות (להלן גם - **בקשה ב'**); כעבור יומיים, ביום 23.5.2021 - יומיים קודם למועד שנקבע לפרשת ההגנה - הוגשה בקשת ההגנה לקביעת ישיבת הוכחות נוספת, בחלוף כחודש לפחות, כדי לאפשר לה להגיש מטעמה חוות דעת מומחה בתחום ההצתות (להלן גם - **בקשה ג'**).

ביום 24.5.2021 הוגשה הודעת המאשימה בעניין בקשה ב' אשר בעקבותיה הוגשה באותו יום תגובת ההגנה. תגובת ההגנה בעניין בקשה א' הוגשה ביום 31.5.2021. כמו כן וכפי שנקבע, שתי בקשותיה של ההגנה (בקשות ב' ו-ג') נדונו בפתח הדיון מיום 25.5.2021, שנקבע לשמיעת פרשת ההגנה.

10. לאחר הגשת תגובת ההגנה בעניין בקשה א' ולאחר שביום 3.6.2021 התקבלו הפרוטוקולים של דיוני ההוכחות (אשר נערכו בהקלטה), ניתנה במועד זה (3.6.2021), החלטה מפורטת ומנומקת בעניין שלוש הבקשות. מהטעמים אשר פורטו בה בהרחבה, בקשה א' מטעם המאשימה התקבלה, ובהתאם לכך צורפו פרטי השכלתו וניסיונו של המומחה מטעמה. בקשות ב' ו-ג' מטעם ההגנה נדחו ולפיכך נקבע כי יעקב לא יוזמן לעדות וכי לא ייקבע מועד דיון נוסף כדי לאפשר להגנה להגיש חוות דעת מומחה, שתכליתה והנושא שבו תעסוק, אף לא הובהרו.

בסופה של החלטה זו נקבעו מועדי הגשת סיכומי טענות הצדדים בכתב, כך שמטעם המאשימה יוגש עד יום 28.6.2021 ומטעם ההגנה יוגש עד יום 20.7.2021. כן נקבע כי לאחר הגשתם ייקבע מועד להשלמת סיכום טענות הצדדים בעל-פה.

11. בעקבות מתן ההחלטה האמורה ולאחר סיום שמיעת ההוכחות, הגיש בא-כוח הנאשם ביום 7.6.2021, בקשת פסלות, אשר במסגרתה עתר לפסילתו מהמשך שמיעתו של הליך זה. זאת בתמצית, לנוכח המלצתי לצדדים לדבר ביניהם, אשר נאמרה בתום פרשת התביעה וכן בשל דחיית שתי בקשותיה של ההגנה. בקשת הפסלות נדחתה בהחלטה מיום 8.6.2021 ואף הערעור עליה נדחה בפסק דינה של כבוד נשיאת בית המשפט העליון א' חיות, מיום 5.7.2021 (ע"פ 4164/21).

12. ביום 28.6.2021 ביקשה באת-כוח המאשימה, בהסכמת הגנה, ארכה בת שבוע להגשת סיכומי המאשימה. בבקשתה הודיעה כי נודע לה על הגשת הערעור בעניין הפסלות, רק בעקבות פנייתה אל בא-כוח הנאשם בעניין הארכה המבוקשת. מאחר שבא-כוח הנאשם לא הודיע לבית המשפט או למאשימה על הגשת הערעור, טענה המאשימה כי אין להיעתר לבקשת בא-כוח הנאשם להשהיית ההליך הנדון עד הכרעה בערעור (סעיף 147(א) בחוק סדר הדין הפלילי). בהחלטה מאותו יום נקבע כי מהטעם האמור, אכן אין להשהות את ההליך הנדון. עוד נקבע, כי סיכומי המאשימה יוגשו עד יום 4.7.2021 וסיכומי ההגנה יוגשו עד יום 26.7.2021 וכי הפגרה באה במניין הימים.

למרות ההחלטה האמורה, ביום 29.6.2021 הגיש בא-כוח הנאשם בקשה להשהיית ההליך הנדון עד הכרעה בערעור בנושא הפסלות. בקשתו זו נדחתה בהחלטה מנומקת מאותו יום.

13. סיכומי המאשימה הוגשו כפי שנקבע, ביום 4.7.2021 (שבוע לאחר המועד המקורי).

סיכומי ההגנה הוגשו רק ביום 31.8.2021, בסוף פגרת הקיץ בבתי המשפט במקום בתחילתה - עניין שאליו עוד נשוב - ולאחר שתי בקשות ארכה שהגיש בא-כוח הנאשם (הראשונה מיום 16.7.2021, שלפיה ניתנה ארכה עד יום 15.8.2021, תוך קביעה כי תיקבע השלמת הסיכומים בעל-פה רק אם תוגש בקשה; השנייה מיום 19.7.2021, שלפיה ניתנה הארכה שהתבקשה, עד יום 31.8.2021).

ד. תשובת הנאשם לאישום

14. מפאת חשיבות הדברים, להלן תובא תשובתו המלאה של הנאשם לכתב האישום, כפי שניתנה בדיון מיום 9.7.2020 (עמ' 3-4). למען הנוחות, להלן יובא גם נוסח סעיפי כתב האישום.

סעיף 1: "בשנים שקדמו ליום 9.3.2020 התגורר הנאשם יחד עם הוריו ואחותו בדירה המצויה בבניין משותף ברחוב הרב דרוק בשכונת רמת שלמה, ירושלים (להלן - הבניין) מול דירתם של משפחת ק' (להלן - המתלוננים). במהלך שנים אלו פרץ סכסוך בין משפחת המתלוננים לנאשם שעניינו בין היתר סוגיות של רעש והטרדה".

תשובת הנאשם: "אין מחלוקת בעניין האמור בסעיף 1. לגבי המשפט האחרון, הנאשם טוען שלו עצמו לא היה סכסוך כלשהו עם המתלוננים. היו טענות אבל לא סכסוך".

סעיף 2: "בחג הפורים, יום 9.3.2020 בשעה 10:30 לערך, עת היו המתלוננים בביתם, הצטייד הנאשם בחבילה המכילה כ-10 נפצים. במועד האמור, הלך הנאשם אל סמוך למדרגות הכניסה לבניין, הדליק את הנפצים, או חומר לקיח אחר, שטיבו אינו ידוע במדויק למאשימה, והשליכם לעבר חצר בית המתלוננים (להלן - הבית)".

תשובת הנאשם: "הנאשם לא יודע אם במועד הנקוב שם, המתלוננים היו בבית. הנאשם כופר בכך שהוא הצטייד בנפצים, וכופר בשאר התיאורים בסעיף 2. באותו מועד, בסביבות 10:30 לערך, הנאשם זרק ברחוב שומים (זה משהו שקטן שזורקים בבית כנסת בקריאת המגילה כאשר הקורא אומר 'המן'). מדובר בדברים קטנים שאינם נפצים, הם לא יכולים להצית משהו, ובטח שלא מדובר בנפצים שמתוארים בכתב האישום. הנפצים שהנאשם זרק הם היו על הכביש, לא סמוך לשום דירה. אין לנאשם ידיעה אם מישהו אחר זרק משהו, מדובר בפורים והיו אנשים נוספים".

סעיף 3: "כתוצאה מהמתואר לעיל, אש אחזה במַצְלֵלָה (פרגולה), במזרנים ומוצרי טקסטיל שונים שאוכסנו בחצר. האם התפשטה במהירות לעבר פנים הבית דרך חלון שפניו לחצר. לאחר שהנאשם הבחין בשריפה מתפשטת ביקש הנאשם ממר דניאל א' (להלן - דניאל), עובר אורח שחלף במקום, להתקשר לכיבוי האש. דניאל ציין בפניו כי אין באפשרותו לעשות כי הוא אינו מחזיק בטלפון - אולם חרף האמור נמנע הנאשם מלהתקשר לכוחות הכיבוי. חלף זאת, נכנס הנאשם לביתו והתריע בפני אמו על התפרצות האש. עוד ביקש הנאשם מאמו: 'אל תדברי יותר מדי, הרי זה לא אנחנו'".

תשובת הנאשם: "אין מחלוקת שהייתה שם שריפה, אבל לגבי אופן התרחשות השריפה, אנחנו כופרים מחוסר ידיעה. כן הייתה שריפה. הנאשם אכן ביקש מאדם מסוים להתקשר לכיבוי אש, מאחר שלא היה ברשותו טלפון, והנאשם גם ניסה לכבות את האש ולעזור לאנשים. הנאשם כופר בכך שהוא נמנע מלהתקשר לכוחות הכיבוי, הנאשם אכן נכנס לבית אמו והתריע שיש שריפה. הוא צעק בקולו 'אש'. הנאשם כופר בכך שאמר לאמו את המשפט שמצוטט בסוף סעיף 3".

סעיף 4: "כתוצאה ממעשיו של הנאשם, נגרמו נזקים כבדים לביתם של המתלוננים ולתכולתו: המצללה בחצר נשרפה כליל וקרסה לתוך החצר, חדר הבנות בבית נשרף, שני זוגות אופניים חשמליים שנמצאו בחצר הבית נשרפו. כמו כן נגרמו נזקים קשים של פיח ועשן לכלל הדירה וכן נזקי פיח ועשן לדירה מספר 7 בבניין המצויה מעל דירת המתלוננים".

תשובת הנאשם: "הנאשם כופר בנזקים המתוארים בסעיף זה מחוסר ידיעה, והוא גם כופר בכך שהוא גרם להצתה".

סעיף 5: "משפחת המתלוננים ודיירים נוספים, בהם גם פעוטות, אשר שהו בבניין, הבחינו בעשן ובאש, נתקפו בבהלה והתפנו במהירות מבתיים בטרם הגיעו הלהבות והעשן לפנים הבתים".

תשובת הנאשם: "כופר מחוסר ידיעה".

סעיף 6: הנאשם במעשיו הנ"ל, שילח אש במזיד בדבר לא לו וכן עשה דבר בכוונה להכשיל הליך שיפוטי, לרבות חקירה פלילית, או להביא לידי עיוות דין"

תשובת הנאשם: "מדובר בסעיף הכללי של העבירה שהנאשם כופר בו.

15. **'שומים', 'נפצים' ומה שביניהם:** שיעור בעניין 'שומים', 'נפצים' ומה שביניהם, קיבלנו בין השאר, מהנאשם במהלך עדותו, אשר אל עיקריה עוד נידרש בהמשך הדברים. לעת הזו ובתמצית נאמר, כי לפי הסבריו של הנאשם, 'שומים' הם סוג של 'נפצים' קטנים (שצורתם דומה לצורתו של שום), הנבדלים אלו מאלו בעיקר בצורתם ובעוצמת הרעש הנגרם בעת פיצוץם. לפי הסברו, 'נפצים' יש פתילה ואילו 'שומים' אין ואף עוצמת הרעש של ה'נפצים' חזקה יותר, אך בכל מקרה, את שני הסוגים מפוצצים באמצעות זריקתם (עמ' 262-267).

כך בין השאר, הסביר הנאשם בעדותו: **"שומים זה נפצים שהם קטנים. כל מה שהוא לא עושה משהו חזק זה נקרא שום... זורקים את זה ככה וזה מתפוצץ כזה. זה עושה רעש... נפצים זה דבר שעושה פיצוץ פיצוץ"** (עמ' 262 שורה 25 עד עמ' 263). את שני הסוגים זורקים קדימה למרחק של כ-2-3 מטר, ואז **"לאן שאתה זורק את זה וזה נופל ומתפוצץ מהנפילה"** (עמ' 266 שורה 19 עד עמ' 267 שורה 6). עוד הבהיר הנאשם, כי **"... מדליקים את זה... זורקים את זה והכל בסדר..."** (עמ' 252, שורה 18), וכן כי **"שומים זה לא משהו שמצריך אש לדליקה... לא מדליקים אותו... הוא לא צריך אש כדי לגרום לו להתפוצץ. הוא פשוט... זורקים אותו והוא מתפוצץ. זה מה שהוא עושה"** (עמ' 223, שורות 7-11). כפי שהבהיר, הסבריו האמורים נכונים לגבי 'שומים' ו'נפצים' כאחד.

16. על-פי תשובת הנאשם לכתב האישום, תמצית תשובתו בכל הנוגע לחלקו הנטען בגרימת ההצתה, היא כי **לא השליך דבר אל עבר חצר ביתם של השכנים; הנאשם אמנם זרק 'שומים' או 'נפצים', אך לא סמוך לדירה כלשהי,**

אלא רק ברחוב, על הכביש; הוא כופר בכך שגרם להצתה; אינו יודע כיצד ההצתה התרחשה ובעניין זה, כפר מחוסר ידיעה.

הנאשם לא אמר לאמו את הדברים שעל-פי הנתען הוא אמר לה.

אמנם הנאשם טען בתשובתו, כי ה'שומים' או ה'נפצים' "שמתוארים בכתב האישום", הם "דברים קטנים שאינם נפצים, הם לא יכולים להצית משהו", אולם כפי שעוד יובהר, השאלה אם 'שומים' או 'נפצים' "יכולים להצית משהו", אינה מעלה או מורידה לעניין שאלת אשמת הנאשם. שכן על-פי כתב האישום, הנאשם השליך אל הדירה "**נפצים או חומר לקיח אחר**" שטיבו אינו ידוע במדויק למאשימה" וכי לא בהכרח השליך דווקא 'שומים' או 'נפצים'.

ה. השאלות השנויות במחלוקת

17. כידוע, "זירת המחלוקת נקבעת בבית המשפט ששומע את הראיות, בהתאם לתשובתו של הנאשם לכתב האישום ולהגנה שהוא מציג (ראו: ע"פ 5502/12 גולן נ' מדינת ישראל, פסקה 45 לפסק דיני (29.9.2013)). על כן, ככלל אין מקום לטענות המערער הכופרות בממצאי עובדה שאינם נוגעים לשאלת... שהייתה השאלה היחידה השנויה במחלוקת" (ההדגשה אינה במקור) (ע"פ 460/16 פלוני נ' מדינת ישראל (5.5.2016)), כבוד השופט ד' ברק-ארז, פסקה 21. ראו גם: ע"פ 8274/13 מדינת ישראל נ' אבו ראס (12.6.2014), כבוד השופט ד' ברק-ארז, פסקה 22).

18. לנוכח תשובת הנאשם לכתב האישום, השאלות השנויות במחלוקת הן כלהלן:

בעניין עבירת ההצתה: הנאשם לא חלק על כך שהייתה שריפה, הוא אף לא חלק על כך שהאש פרצה בחצר דירת השכנים ואף לא חלק על כך שהאש פרצה מיד לאחר זריקת הדבר שזרק לאן שזרק. לפיכך, השאלה העיקרית ואולי היחידה, היא אם אמנם הנאשם זרק חומר לקיח - נפצים, שומים או חומר לקיח אחר - אל עבר חצר ביתם של השכנים או כטענתו, זרק זאת רק ברחוב, על הכביש וכי לשיטתו, פרוץ האש מיד לאחר זריקת אותו חפץ, לא הייתה אלא צירוף מקרים.

בעניין עבירת שיבוש מהלכי משפט: השאלה היחידה היא אם הנאשם אמר לאמו את המשפט שעל-פי הנתען אמר לה.

II דין בראיות ובטענותיה של ההגנה

I. דין בראיותיה של המאשימה - כללי

19. כפי שכבר נאמר בפתח הדברים, המאשימה הציגה ראיות מובהקות, ברורות ואמינות המוכיחות את העבירות שבהן הואשם הנאשם. ההגנה לא הצליחה להפריך את ראיותיה של המאשימה, לא הצליחה לבסס אף לא טענת הגנה אחת ואף לא העלתה ולו טענה גיונית אחת לסתירת ראיותיה של המאשימה (אלא לכל היותר טענות דמיוניות חסרות בסיס). עוד נמצא באופן מובהק וברור, כי גרסת הנאשם היא גרסה מופרכת ושקרית שאינה אמת, אינה עומדת במבחן המציאות ואף לא נמצאה אף לא ראיה אחת - ישירה או עקיפה, הגיונית או נטולת היגיון, קבילה או שאינה קבילה - התומכת בדבר מדברי הנאשם או בטענה מטענותיה של ההגנה.

20. אחת הראיות המרכזיות מטעם המאשימה, היא עדותו של דניאל, אותו עובר אורח המוזכר בעובדות כתב האישום, אשר עמד במרחק של כ-2-3 מטר בלבד מהנאשם, ראה את כל המתואר בכתב האישום ושמע באופן חד וברור את דברי הנאשם. כפי שעוד יורחב, לא הייתה כל מחלוקת על כך שלא הייתה כל היכרות בין דניאל לנאשם, לשכנים או למי מהמעורבים וכי הוא נקלע למקום באקראי. דניאל נמצא מהימן מאד, הגון מאד ואף ניכר היה באופן מובהק כי כל דבריו הם דברי אמת. גרסתו העקבית, המדויקת והאמינה מאד, אף נתמכה בראיות נוספות. כל זאת לעומת גרסת הנאשם, אשר כאמור, נמצאה שקרית ומופרכת לחלוטין.

מסיבה תמוהה, דניאל היה העד האחרון שהעיד מטעם המאשימה. לא רק שראוי היה שיעיד ראשון ובכל מקרה, לא אחרון, אלא שלא מן הנמנע כי אילו העיד ראשון, ניתן היה לייתר ראיות ועדים רבים. מכל מקום, לנוכח טענות כאלה ואחרות שנטענו במסגרת סיכומי ההגנה ובבקשותיה שהוגשו עוד קודם לכן, ראוי להטעים את המובן מאליו, כי הערות שהערת במהלך שמיעת העדים, מטבע הדברים התאימו רק לרגע אמירתם. תמוה ואף לא ברור מדוע ההגנה ניסתה ומנסה להיתלות בהן.

ז. עדותו של דניאל

עיקרי עדותו של דניאל - הודעותיו במשטרה ועדותו

21. עדותו של דניאל - רקע והערות כלליות: דניאל הוא בחור ישיבה הלומד בישיבה הנמצאת סמוך למקום האירוע, אשר במועד האירוע היה כבן 19. לא הייתה מחלוקת על כך שהוא נקלע אל המקום באקראי וכי אינו מכיר את הנאשם או את השכנים וכי איש מהם אף לא הכיר אותו.

סמוך ממש לאחר האירוע, בעודו דניאל עדיין היה במקום האירוע, הוא מסר דניאל הודעה קצרה ותמציתית לחוקר המשטרה (ת/36 - הודעה מיום 9.3.2020 בשעה 11:30), וכן מסר הודעה קצרה גם לחוקר כיבוי אש (נספח של ת/14 - הודעה מיום 9.3.2020 בשעה 12:00).

כעבור יומיים הוזמן דניאל אל המשטרה לשם מסירת הודעה מסודרת ומפורטת (ת/37 - הודעה מיום 11.3.2020 בשעה 9:34). במועד זה הוא אף השתתף במסדר זיהוי תמונות, שבמהלכו זיהה את הנאשם (ת/15 - דו"ח מסדר הזיהוי ותיעוד חזותי (דיסק); ת/15א - תכתוב תיעוד מסדר הזיהוי; ת/38 - הודעה מיום 11.3.2020 בשעה 11:35 בעניין תוכן מסדר

הזיהוי). עם זאת (כפי שעוד יובהר), זיהוי הנאשם, איתורו ומעצרו, לא התבססו על זיהוי זה.

כעבור כשבוע השיב דניאל בשיחת טלפון לשאלות נוספות שחוקר המטרה הציג לו (ת/4 מיום 16.3.2021).

תיק המוצגים שהוגש כלל רק את ההודעה שחוקר כיבוי גבה מדניאל במקום האירוע, תיעוד של התשאול הטלפוני ומסמכי מסדר זיהוי התמונות (ת/4, הנספח של ת/14 ו-ת/15). במהלך עדותו של דניאל (בדיון מיום 18.5.2021), אמר דניאל כי אינו זוכר את פרטי האירוע באופן מדויק, כפי שהיטיב לזכור זאת סמוך ממש לאירוע, בעת מסירת הודעותיו. עוד חזר והבהיר, כי בעת מסירת הודעותיו הוא דייד בדבריו וכי כל אשר אמר במסגרתן היה אמת ומדויק. אכן, ניכר היה כי לדניאל חשוב היה לדייק מאד בעובדות שעליהן העיד ואף ניכר היה כי הוא ראה חשיבות רבה בכך שלא יאמר חלילה דבר שגוי. מטעם זה ולאחר שבמהלך עדותו הוא אמר כי אינו זוכר במדויק את פרטי הפרטים אשר לגביהם נשאל, בעוד הוא בטוח שבעת מסירת הודעותיו הוא דייד, הוגשו גם הודעותיו הנוספות (ת/36, ת/37 ו-ת/38). עם זאת, בעניין הנושאים שזכר, הוא השיב לכל השאלות שנשאל במסגרת החקירה הראשית (עמ' 164-181), ובמענה לשאלות בא-כוח הנאשם, במסגרת החקירה הנגדית הממושכת (עמ' 182-210).

תחילה נעמוד על עיקרי דבריו של דניאל בהודעות שמסר ובעדותו בבית המשפט ולאחר מכן נידרש לנושא קבילות הודעותיו, אשר הוגשו כאמור ולמשקל עדותו.

22. **הודעתו של דניאל מיום 9.3.2020 בשעה 11:30 (ת/36):** הודעה זו נמסרה לחוקר המטרה במקום האירוע, זמן קצר לאחר התרחשותו.

דניאל סיפר שהגיע לכיוון תחנת האוטובוס והמתין לאוטובוס. תחנת האוטובוס צמודה ממש אל הבניין שבו נמצאת הדירה שהוצתה, כך שהיא מוצבת בקדמת הבניין ובמרק צעדים בודדים אל הכניסה של הבניין, כפי שניתן לראות זאת בתמונות שהוגשו (ת/9 - תמונות מס' 2 ו-3). דניאל סיפר כי החשוד - שבהמשך יזוהה כי הוא הנאשם וכך יכונה להלן - הגיע במכונית עם חבר שלו. הם החנו את המכונית ויצאו ממנה. דניאל ראה את הנאשם זורק כמה נפצים לכיוון הפרגולה של הדירה שהוצתה ולכיוון העצים ולאחר מכן הוא נכנס אל הבניין, יצא ממנו וראה את האש. הנאשם פנה אל דניאל וביקש שיזמין כיבוי אש, אך דניאל השיב שאין לו טלפון ואמר לנאשם להתקשר לכיבוי אש. בשלב הזה הגיעו אנשים נוספים ודניאל ביקש מהם להתקשר (שם, שורות 1-12).

במענה לשאלות שהוצגו לו, השיב דניאל, כי אינו מכיר את הנאשם, שאותו תיאר כמי שלבש כובע מצחייה ("קסקט") (שם, שורות 14, 28). עוד השיב, כי הוא גם ראה את הנאשם זורק את הנפצים וגם שמע את הפיצוצים (שם, שורות 15-16, 19-20). לדברי דניאל, הוא היה בתחנת האוטובוס והנאשם היה במעבר הכניסה אל הבניין (שכונה בהודעה "המסדרון", אך מדובר במעבר פתוח) (שם, שורות 17-18). עוד השיב דניאל, כי "כשזה התחיל" לא היו הרבה אנשים (שם, שורות 21-22).

דניאל נשאל אם שמע את הנאשם אומר משהו ועל כך השיב, כי "כשאנשים התחילו לצאת מהבניין הוא פנה לאישה

שאני חושב שהיא אימא שלו ואמר 'אל תדאגי, אל תדברי יותר מד"ה הרי זה לא אנחנו' (שם, שורות 23-26).

23. **הודעתו של דניאל מיום 9.3.2020 בשעה 12:00 (נספח של ת/14):** הודעה זו נמסרה לחוקר כיבוי אש במקום האירוע, זמן קצר לאחר מסירת ההודעה הראשונה לחוקר המשטרה.

הודעה זו דומה, כמעט זהה, להודעה הקודמת (ת/36). מעבר לדברים שנאמרו בהודעה הקודמת, דניאל הוסיף כי המכונית שבה הגיעו הנאשם והבחור הנוסף היא רכב משפחתי כחול וכן הוסיף כי כובע המצחיה שחבש הנאשם היה בצבע 'שמנת' וכי להערכתו, הנאשם כבן 25 (שם, שורות 1-4). בעניין הבחור השני אמר, כי הוא נכנס אל הבניין ואילו הנאשם ("הבחור עם הכובע"), זרק כ-6-7 נפצים לכיוון הדירה התחתונה השמאלית מכיוון הכניסה (שם, שורות 5-6). כן אמר, כי כשהנאשם יצא חזרה וראה שמתחיל לעלות עשן מכיוון הפרגולה, הוא ביקש מדניאל להתקשר לכיבוי אש. מאחר שלא היה ברשותו טלפון, אמר דניאל לנאשם שיתקשר בעצמו, אך הנאשם אמר שאין לו טלפון, נכנס לבית הוריו הגרים ליד הדירה שנשרפה ואמר להם לצאת, ואז הגיעו כחות כיבוי (שם, שורות 7-10).

דניאל חזר על כך ששמע את הנאשם אומר לאמו שלא תדבר על העניין כדי שלא יחשדו בהם (שם, שורות 10-11). במענה לשאלותיו של החוקר, חזר על כך שאינו מכיר את הנאשם (שם שורות 12-13). כמו כן חזר והדגיש, "כן, ראיתי במו עיני שאותו בחור עם כובע הקסקט זורק נפצים לעבר המרפסת של הדירה שנשרפה" (שם, שורות 15-16). בעניין זיהוי הנאשם השיב דניאל, כי הבחור שאותו ראה זורק נפצים הוא אותו בחור שראה שהמשטרה עצרה (שם, שורות 17-18).

24. **הודעתו של דניאל מיום 11.3.2020 בשעה 9:34 (ת/37):** כאמור בפתח ההודעה, דניאל הוזמן למסירת הודעה נוספת כדי להשיב למספר שאלות. מטבע הדברים, הודעה זו מעט מפורטת יותר, אך בעיקרה היא כוללת את דברים שדניאל כבר אמר בשתי הודעותיו הראשונות.

דניאל סיפר מעט על עצמו ושוב חזר וסיפר כי היה בתחנת האוטובוס, ראה את המכונית הכחולה מגיעה, חונה ליד תחנת האוטובוס וממנה ירדו שני בחורים, אחד חבש כובע מצחיה חום או אפור. הבחור עם הכובע הוא זה שזרק נפצים אל תוך הפרגולה (שם, שורות 8-12). עוד תיאר, כי "הוא זרק איזה 3 נפצים גדולים ואז הוא ירד אל חצר בבנין וזרק עוד כמה נפצים ונכנס אל הבנין ואז אחרי איזה 10 שניות לערך, אני ראיתי אש גדולה מאזור החצר והפרגולה אליה הוא זרק את הנפצים, ואז החשוד שזרק את הנפצים נכנס אל תוך בית ושמעתי אותו צועק, 'אימא אימא צאי מהבית' ואז יצאה אישה מבוגרת משם והיא ראתה את האש ויצאה מהבית, אחרי זה הגיעו כוחות משטרה וכיבוי אש למקום... במקום התקהלו הרבה אנשים שיצאו מהבתים" (שם, שורות 12-16).

במענה לשאלותיו של החוקר, השיב דניאל, כי היה לבדו בתחנת האוטובוס, אך בקרבתה היו כמה אנשים שאינו מכיר (שם, שורות 17-18). את החשוד תיאר כבן 24-25, רזה, קצת גבוה, לא זוכר מה הוא לבש, אך זכר את כובע המצחיה שלו. הוא לא מכיר אותו וזו הייתה הפעם הראשונה שראה אותו. הוא ראה את פניו של אותו בחור בבירור והוא חושב שיוכל לזהות אותו. יכול להיות שהחשוד הבחין בו. הוא רק אמר לדניאל להזמין כיבוי אש, אך דניאל לא הזמין כי לא היה

ברשותו טלפון (שם, שורות 19-21, 26-37, 52-53).

עוד אמר דניאל במענה לשאלות שהוצגו לו, כי בעת השלכת הנפצים, המרחק בינו לבין הנאשם היה "2-3 מטר. לא יותר". לשאלה אם הוא בטוח שהאש נגרמה מהנפצים שהנאשם השליך ולא מדבר אחר השיב דניאל, "כן. ברור" (שם, שורות 22-25).

בעניין מעשיו של הבחור השני, השיב דניאל, כי הוא לא עשה דבר ואף לא השליך נפצים, אך לאחר שראה מה קרה, עלה למכונית ונסע. דניאל לא זכר את מספר הרכב ולדבריו, לא התבונן בו יותר מדי (שם, שורות 38-42).

בעניין יציאת האישה המבוגרת מהבית אמר דניאל, כי ידע שמדובר באמו של הנאשם, מאחר שקודם לכן הנאשם צעק אליה שתצא מהבית והיא הצטרפה עליו. באותה עת, המרחק בין דניאל לבין הנאשם ואמו היה "בערך 3 מטר". דניאל שמע שהנאשם אמר לאמו, "זה לא אנחנו, אף אחד לא יחשוד בנו. אל תדברי על זה. אין לך מה לדבר על זה בכלל שלא יחשדו בנו" (שם, שורות 43-50).

25. **מסדר זיהוי התמונות (ת/15, ת/15א) והמשך הודעתו של דניאל, מיום 11.3.2020 בשעה 11:35**
(ת/38): מסדר זיהוי התמונות נערך בנוכחות סניגור מטעם הסניגוריה הציבורית (עו"ד עידן גמליאלי) ואף תועד (דיסק - ת/15; תכתוב - ת/15א). שמונה התמונות, שבהם נראים גברים בני אותו גיל, מראה פניהם בעל מאפיינים זהים (מעט מקריחים, בעלי שפם וזקן קצר, שגוון פניהם נראה כהה), ואיש מהם לא חבש כובע, נבחרו עם הסניגור. על-פי התיעוד של מסדר הזיהוי, דניאל זיהה את הנאשם, שהופיע בתמונה מס' 2, תוך שניות בודדות (ת/15א - תכתוב תיעוד מסדר הזיהוי, שורות 92-94).

מדניאל נגבתה הודעה מיד בתום מסדר הזיהוי ובה הסביר כי זיהה את הנאשם על-פי מראה פניו והוסיף, "אני זוכר את פניו. עברו רק יומיים מאז ראיתי אותו באירוע ואני זוכר טוב מאד את הפנים שלו" (ת/38, שורות 7-8). עוד תיאר בקצרה את מעשיו הנאשם במועד האירוע (שם, שורות 10-11).

כפי שעוד יובהר, דניאל אישר את העובדה שראה כי המשטרה עיכבה במקום האירוע את אותו אדם שהוא ראה זורק את הנפצים - אשר אין מחלוקת על כך שמדובר בנאשם - מבלי שהוא היה זה שהפנה את המשטרה אליו. בנסיבות אלו, זיהוי הנאשם לא נשען רק על הזיהוי המדויק במסדר הזיהוי ולכן אין עוד רלוונטיות לטענותיה של ההגנה בעניין זיהוי באמצעות מסדר זיהוי.

לשלמות הדברים נוסיף, כי דניאל אף נשאל אם יסכים להשתתף בעימות עם הנאשם ועל כך השיב, "אני חושש לפגוש אותו. הוא נראה לי מסוכן, אני לא מוכן לבצע הליך מסוג זה. אני תלמיד ישיבה וחושש מאד לא להיפגע" (שם, שורות 13-14).

26. **השלמת התשובות הטלפונית מיום 16.3.2021 (ת/4):** השלמת התשובות הטלפונית נעשתה מאחר שדניאל לא יכול היה להגיע לחקירה נוספת במשטרה והעדיף שהחוקר לא יגיע אל הישיבה, אלא ישוחח עמו בטלפון. במסגרת השלמה זו הבהיר דניאל את הנושאים שלגביהם נשאל, כלהלן: הוא אישר שראה את מעשיו של הנאשם בשטח; הוא בטוח במאה אחוז שהבחור שנעצר הוא זה שזרק את הנפצים והצית את השריפה; במענה לשאלה אם ישנה אפשרות שראה את מעצרו של הנאשם ולכן הסיק שזה הבחור שזרק את הנפצים, השיב דניאל, שלא כך. הוא בטוח במאה אחוז שמי שעשה את זה הוא הבחור שהמשטרה עצרה, שחבש את כובע המצחיה; לא היה לו קשר עין רצוף עם הנאשם, מאחר שבשלב מסוים הנאשם נכנס אל הבניין אך חזר החוצה והוא בטוח שמי שנעצר הוא זה שגרם לשרפה.

עוד השיב דניאל, כי בעת השלכת הנפצים הנאשם עמד ברחוב, במרחק כחצי מטר מהבניין ומרחק כ-2.5 מטר מהפרגולה. דניאל עמד במרחק כ-3 מטר משם. כמו כן השיב, כי בזמן השלכת הנפצים היו אנשים נוספים מעברו השני של הכביש, אבל לא בקרבת הבניין שהוצת.

דניאל חזר על כך שראה את הנאשם זורק כ-5-6 נפצים. בעניין השאלה מתי בדיוק החלה האש השיב, שהאש החלה מיד לאחר השלכת הנפץ האחרון.

עוד הוסיף במענה לשאלותיו של חוקר המשטרה, כי מיד לאחר מכן ראה אש ואז הנאשם ביקש ממנו להתקשר לכיבוי אש, אך דניאל השיב שאין לו טלפון (נראה כי במשפט הזה נפלה טעות במזכר, כך שדניאל והנאשם הוחלפו). כן הוסיף, כי לאחר מכן הנאשם קרא להוריו שלא ידברו על ההצתה מאחר שהוא לא עשה את זה ואין סיבה לדבר על כך. בעניין כובע המצחיה שחבש הנאשם הבהיר, כי מיד הבחין בכך מאחר שהנאשם חבש אותו כל הזמן.

לבסוף נשאל, אם הנאשם הפסיק לזרוק נפצים לאחר שהבחין בדניאל ועל כך השיב דניאל בשלילה ואמר כי הנאשם פשוט המשיך לזרוק. עוד אמר דניאל, כי לא ראה את הנפצים, אבל הוא יודע לומר "שהיה בום גדול ורציני".

27. **עדות של דניאל (עמ' 164-210):** כבר בתחילת עדותו, אמר דניאל כי אינו זוכר את פרטי האירוע באופן מדויק (עמ' 164-168). עם זאת, לאחר ריענון זכרונו, חזר מספר פעמים ואמר, "כל מה שכתוב בפרוטוקול זה נכון. זה נכון, אמת, יציב ונכון. אבל לחזור על זה שוב פעם אני לא, אני לא יכול. בעל פה אני לא יכול" (עמ' 168, שורות 2-3). כן הבהיר שבמילה "פרוטוקול" התכוון להודעות שמסר לחוקרי המשטרה ולחוקר כיבוי אש (שם, שורה 6), והדגיש כי כל מה שאמר שם "זה אמת, לגמרי" (שם, שורה 8).

בעניין קול הנפצים החזק ששמע הבהיר, כי לא דובר ב"פיקות של הילדים הקטנים", אלא בנפצים ששומעים מהם "בומים" ושדובר בדבר שזריקתו משמיעה את "הבום החזק" (עמ' 169). הוא גם חזר על המרחק בינו לבין הנאשם בעת השלכת הנפצים, שהיה כ-2-3 מטר, אך מעבר לכך, חזר על כך שהוא מתקשה לזכור פרטים מדויקים (שם, עמ' 170). הוסיף שחלפה בערך שניה בין זריקת הנפצים עד שהתחילה לבעור אש (עמ' 171 שורות 4-5), אך גם הוסיף כי אינו זוכר במדויק מה היה פרק הזמן שעבר (עמ' 172, שורה 22 ועמ' 173). עם זאת, בעיקר הבהיר כי אינו זוכר את

הפרטים והדקויות שבעניינם נשאל (עמ' 172-175), לאחר שבאת-כוח המאשימה רעננה את זכרוננו וקראה מתוך הודעותיו, חזר דניאל והדגיש, "אני מאשר את כל מה שכתוב בפרוטוקול, במשטרה, בכיבוי אש, אני מאשר את הכול. הכול אמת ונכון... ואני עכשיו, כרגע אני לא זוכר מה שקרה" (עמ' 175 שורות 4-8).

מאחר שניכר היה שחשוב מאד לדניאל לדייק בעובדות ובפרטים, אך הוא התקשה לזכור את כל אותם פרטים ודקויות, בשלב הזה הוגשו גם הודעותיו אשר לא הוגשו במסגרת תיק המוצגים (ת/36, ת/37 ו-ת/38) (עמ' 175-176). הוא חזר ואישר את תוכנו, לרבות את תשובותיו בהשלמה הטלפונית (ת/4), וכן חזר על כך שכל מה שנכתב נכון (עמ' 181).

החקירה הנגדית (עמ' 182-210) לא הייתה אלא חזרה על שאלות שעליהן דניאל כבר השיב אינספור פעמים ובפועל, לא היה בה דבר מעבר לכך שהיא הוסיפה וחזקה את גרסתו ואת אמינות דבריו. גם בחקירה הנגדית אמר כי אינו זוכר את פרטי הדברים שמסר בהודעותיו, אך חזר והדגיש פעם אחר פעם כי כל מה שמסר בהודעותיו הוא נכון (למשל, בעמ' 193, 195, 197, 198, 199, 202).

דניאל אף הסביר מדוע הוא משוכנע שהדברים שהנאשם זרק היו נפצים (עמ' 184), סתר לחלוטין את טענתו התיאורטית של בא-כוח הנאשם, כי מהמקום שבו עמד דניאל, הוא לכאורה לא יכול היה לראות את מעשי הנאשם ואת זריקת הנפצים (עמ' 204). חשוב להדגיש, כי דובר בטענה תיאורטית, אשר לא נתמכה בדבר ואף עמדה בסתירה מובהקת לתמונות שהגישה המאשימה, בעוד ההגנה לא הציגה לדניאל כל נתון של ממש או תמונות אחרות מטעמה.

דניאל אף היה עקבי בגרסתו ולא אפשר לבא-כוח הנאשם להטעות אותו בשאלותיו ולגרום לו לומר שלא ראה את זריקת הנפצים. כפי שחזר ואמר מספר פעמים, הוא בהחלט ראה את הנאשם זורק את הנפצים (עמ' 204-206). לבסוף, במענה לשאלת בית המשפט, חזר ואישר כי האדם שהוא ראה זורק את הנפצים הוא אותו אדם שראה שהמשטרה עיכבה במקום (עמ' 208).

הודעותיו של דניאל - קבילות ומשקל

28. לא ירדתי לסוף לדעתם של באי-כוח הצדדים ובעיקר לנטען בסיכומי ההגנה בכל הנוגע לסוגיית קבילות הודעותיו של דניאל גם לעניין אמיתות תוכנו, או לכך ששני הצדדים נדרשו בין השאר, גם להוראת סעיף 10א בפקודת הראיות (עמ' 7 בסיכומי המאשימה; חלק ניכר מהדיון בעמ' 17-30 בסיכומי ההגנה).

כידוע וכפי שנפסק זה מכבר פעמים רבות, עד יכול לאשר במסגרת עדותו את הדברים שאמר במהלך חקירותיו במשטרה ומשעשה כן, תוכן ההודעה הכתובה קבילה כראייה ואף הופכת לחלק מהעדויות הנשמעת בבית המשפט. כך גם אם העד אינו זוכר את אשר אמר בעת חקירתו במשטרה, מטעמי יעילות או מכל טעם אחר. אך זאת, כפי שנקבע לא אחת, רק אם העד אישר בבית המשפט את תוכן הודעותיו הכתובות, בית המשפט יכול היה להתרשם ממנו ולהגנה ניתנה אפשרות לחקור אותו בחקירה נגדית. אם התקיימו כל התנאים האמורים, כי אז דברי העד הכתובים אשר תועדו בעת חקירתו במשטרה או בכל מסגרת אחרת, יתקבלו במלואם כראייה קבילה לאמיתות תוכנם. כך אפילו אותו עד לא חזר

על תוכן הדברים שמסר בעת חקירתו. כמו כן, דברי העד אשר הוגשו באופן האמור, אף אינם טעונים כל תוספת ראייתית מסוג חיזוק. זאת בשונה מהודעה המתקבלת מכוח סעיף 10א בפקודת הראיות, הטעונה תוספת ראייתית מסוג דבר לחיזוק.

הלכה זו, המוכרת כ'**הלכת מרילי**', עוגנה בפסק דינו של כבוד השופט (כתוארו אז) מ' שמגר בע"פ 71/76 **מרילי נ' מדינת ישראל**, פ"ד ל(2) 813 (1976), פסקה 4(ד) (להלן - **הלכת מרילי**). מאז נקבעה הלכה זו, "**הלכת מרילי כבר נשתרשה, עם אישורה החוזר במרוצת השנים, ויישומה השכיח בערכאות הדיוניות**" (ע"פ 9141/10 **סטואר נ' מדינת ישראל** (28.4.2014), כבוד השופט א' רובינשטיין, פסקה נח. ראו עוד שם, פסקאות נז-סב).

על **הלכת מרילי**, על אישורה, על יישומה פעמים רבות, על תוקפה ותחולתה גם לאחר חקיקת סעיף 10א בפקודת הראיות ועל כך שאין צורך בתוספת ראייתית המחזקת הודעות המוגשות מכוחה של הלכה זו, ראו בין השאר, בפסקי הדין הבאים: ד"נ 23/85 **מדינת ישראל נ' טובול**, פ"ד מב(4) 309 (1988), כבוד הנשיא מ' שמגר, פסקה 34; ד"נ 4390/91 **מדינת ישראל נ' חאג' יחיא**, פ"ד מז(3) 661 (1993), כבוד הנשיא מ' שמגר, פסקה 10 (להלן - **עניין חאג' יחיא**); ע"פ 9969/01 **פלוני נ' מדינת ישראל** (16.10.2006), כבוד השופטת ד' ביניש, פסקה 14; ע"פ 2725/03 **גלאל נ' מדינת ישראל** (23.10.2003), כבוד השופטת (כתוארה אז) א' חיות, פסקה 5; ע"פ 8296/05 **פלוני נ' מדינת ישראל** (1.9.2009), כבוד הנשיא א' גרוניס, פסקה 4; ע"פ 2911/11 **פלוני נ' מדינת ישראל** (2.10.2014), כבוד השופט צ' זילברטל, פסקה 20; ע"פ 897/12 **סלהב נ' מדינת ישראל** (30.7.2012), כבוד השופטת ע' ארבל, פסקה 25 וראו גם פסקאות 23-29; ע"פ 2099/15 **פלוני נ' מדינת ישראל** (22.5.2016), כבוד השופט נ' סולברג, פסקאות 31-36.

29. דניאל העיד בבית המשפט, בעדותו הוא אימץ את תוכן של ההודעות שגבו ממנו חוקרי המשטרה וחוקר כיבוי אש ואף חזר ואישר פעם אחר פעם את נכונותן. הוא אף הסביר מדוע האמור בהודעותיו נכון ומדויק ובין השאר, מאחר שנאמר סמוך ממש לאירוע, עת זכר היטב את כל העובדות ואת פרטיהן, בעוד שעתה, בחלוף הזמן, אינו זוכר היטב את כל פרטי הפרטים. לבית המשפט הייתה אפשרות להתרשם ממידת מהימנותו וכפי שעוד יובהר, אף להשתכנע כי מדובר בעד מהימן ביותר שעדותו אמינה מאד. כמו כן, להגנה הייתה אפשרות לחקור אותו בחקירה נגדית והיא אמנם עשתה כן ממושכות. בנסיבות אלו, על-פי הלכת מרילי, אשר אומצה בפסיקה רבה, לרבות זו שהוזכרה לעיל, ומאחר שדניאל אף אישר במהלך עדותו את דבריו בהודעות שגבו ממנו, דבריו אלו הופכים לחלק מעדותו והם קבילים כראייה להוכחת אמיתות תוכנם.

30. דניאל הותיר רושם עז של עד מהימן מאד, ישר והגון, שראה חשיבות רבה בצורך בדיוק בפרטים שעליהם העיד בבית המשפט. ניכר היה כי מסיבה זו, הוא סירב להשיב לשאלות בעניין פרטים שהוא התקשה לזכור, אך כאמור, פעם אחר פעם אישר כי כל אשר אמר לחוקרים וכל אשר תועד מפיו בראיות אשר פורטו לעיל, היה אמת או כלשוננו, "אמת ויציב". עדותו הייתה אמינה מאד ועקבית לחלוטין. הוא מסר את גרסתו מספר פעמים במספר הזדמנויות במועדים סמוכים לאירוע, כמפורט לעיל, מבלי לסתור את דבריו. מדובר בבחור ישיבה צעיר, עדין ומנומס, אך למרות מראהו העדין, הוא לא אפשר לגרור אותו בלשוננו, לא אפשר להטעות אותו ואף לא אפשר לגרום לו להעיד על פרטי מידע אשר לגביהם לא היה בטוח או לא זכר במידה הנדרשת לשיטתו. הוא לא שיער השערות, לא השלים עובדות מדמיון, אלא

כאמור, העיד בעקביות מרשימה רק על אשר ראה ושמע בעצמו. לא נותר בלבי אף לא צל של ספק, כי כל דבריו היו דברי אמת וכי דיין באופן מרשים בכל הפרטים שעליהם העיד.

31. אכן, כפי שכבר נאמר, יש להצטער על כך שעדותו של דניאל הייתה האחרונה מטעם המאשימה. אילו עדותו המרשימה הייתה פותחת את שמיעת הראיות, לא מן הנמנע שניתן היה לייתר חלק ניכר מהעדויות שנשמעו.

לנוכח עדותו המרשימה והאמינה של דניאל, אשר אף ניכר היה כי זה היה הרושם שהותיר על כל הנוכחים באולם בית המשפט, הצעתי להגנה לשוחח עם המאשימה (עמ' 213). למרבה הצער, הצעה זו (שתוכנה היה, "אני ממליצה לאדוני וללקוח שלו, בחום רב, לשוחח עם הפרקליטות...") (עמ' 213), הייתה אחד האדנים המרכזיים שעליהם השתיתה ההגנה את בקשת הפסלות, שכאמור נדחתה וגם הערעור עליה נדחה.

כך או אחרת, דומה כי די בעדותו של דניאל כדי להגיע למסקנה בדבר הוכחת כל עובדות כתב האישום (למעט בעניין הסכסוך הנטען עם השכנים). למרות זאת ולשלמות הדברים, נפנה עתה לראיות העיקריות התומכות בעדותו.

ח. ראיות נוספות לחובת הנאשם, לרבות הראיות התומכות בעדותו של דניאל

(1) הראיות בעניין זיהוי הנאשם במקום האירוע ובעניין איתורו ומעצרו

זיהוי הנאשם ואיתורו על-פי התיאור שמסר הילד יוסף

32. זיהוי הנאשם במקום האירוע, איתורו, עיכובו ומעצרו נעשו בעקבות דיווח טלפוני של ילד בן 12.5, יוסף ד' ס' (להלן - **הילד יוסף** או **הילד**), אל המוקד הטלפוני של המשטרה, 'מוקד 100' (להלן גם - **המוקד**), והוא זה שהוביל את השוטרים אל הנאשם. מחמת גילו הצעיר ובשל התנגדות אמו, כפי שעוד יובהר, לא נגבתה הודעה מהילד והוא אף לא העיד במשפט.

הילד יוסף התקשר אל מוקד המשטרה, דיווח על כך שראה את הנאשם גורם להצתה באמצעות זריקת נפצים, זיהה את הנאשם כמי שעשה זאת ובאמצעות הסברים מדויקים ומרשימים שנתן לשוטרים במהלך שיחת הטלפון, הוביל אותם אל הנאשם, עוכב ולאחר מכן אף נעצר.

המאשימה הגישה תעודת עובד ציבור (של השוטרת רס"ר דנה ברוש), שלפיה השיחות של הילד היו השיחות היחידות עם מוקד המשטרה, אשר כללו דיווח מזמן אמת בעניין ההצתה ובעניין זיהוי החשוד. לתעודת עובד הציבור צורף דיסק שאמור היה לכלול את ההקלטות של אותן שיחות (אך בעת ניסיון האזנה לדיסק לקראת מתן הכרעת הדין, נמצא כי הוגש דיסק שגוי (תעודת עובד ציבור בצירוף הדיסק השגוי - ת/5). עם זאת, הוגש תכתוב של השיחות במלואן (תכתוב השיחות - ת/27; הוגש באמצעות העד רס"ר אמיר יהלום (עמ' 51)), ואף לא הייתה כל מחלוקת על כך שתכתוב זה

משקף באופן מדויק את כל תוכן.

בנוסף לכך, חלק ממרדף השוטרים אחר הנאשם וניסיון איתורו על-פי הדרכת הילד, עיכוב הנאשם ומעצרו תועדו במצלמות הגוף של השוטרים (דיסק שבו הסרטונים ממצלמות הגוף - ת/19; דו"חות בעניין הסרטונים ודו"חות צפייה - ת/28 ו-ת/29; הוגשו באמצעות רס"ר אמיר יהלום (עמ' 52)).

השוטר רס"ר ראובן כהן (להלן - **השוטר כהן**), היה מי שאיתר את הנאשם על-פי הדרכת הילד ואף תיעוד מצלמת הגוף שלו הוגש. בחלק מהסרטון הוא כינה את הילד "המודיעה" או "האישה", בשל טעותו כי דובר בקול נשי, אך בהמשך ניתן לשמוע שתיקן את דבריו וכינה אותו "המודיע". מכל מקום, לא הייתה מחלוקת על כך שאותו מודיע הוא הילד, שהשיחה עמו תועדה כאמור.

33. על-פי תכתוב השיחה (ת/27), הילד יוסף התקשר אל המוקד, תיאר במדויק את המקום שבו עמד ואמר כי "מישהו הדליק נפץ ועכשיו יש שם להבה מאד מאד גדולה" (ת/27 עמ' 1). הוא נשאל אם ראה את מי שהדליק את הנפצים והשיב "נראה לי". בהמשך נשאל שוב אם עודנו רואה את החשוד ושוב השיב, "נראה לי. הוא הרבה פעמים מדליק, הרבה פעמים מפוצץ כאן נפצים".

בעניין הביטוי "נראה לי" החוזר פעמים רבות במהלך דבריו של הילד יוסף, נקדים ונעיר כי בשל השימוש הרב של ביטוי זה ולנוכח ההקשר שבו נאמר, ניכר כי מדובר בסגנון דיבור וכי הילד השתמש בצירוף "נראה לי" כדי לבטא תשובה חיובית לשאלה שנשאל.

עיקרי המידע שמסר הילד היה שהשריפה פרצה "ממש בפתח... בפתח המסדרון" (כפי שנאמר, מעבר הכניסה לבניין כונה בפי כל הדוברים, "המסדרון") (שם); "הנה, עכשיו יש שמה חצר שנשרפה... כל הבניין שחור כבר" (שם); הוא אמר שראה את מי שהדליק את הנפצים וזרק אותם ותיאר אותו "עם קסקט ובגדים שחורים" (שם); "שמעו בום ופתאום קפץ להבות..." (שם, עמ' 2); "... יש כאן שני פחחים [נראה שהכוונה ל"פרחחים"] שלפני זה הם היו מחוץ ופיצצו כמה פעמים אחר כך הם נכנסו לבית שלהם" (שם, עמ' 2); "לא יודע איזה נפצים זה אני לא... לא מכיר" (שם, עמ' 2).

34. השיחה עם המוקד ועם השוטר בשטח, התנהלה כך שהשוטרת במוקד שוחחה ברצף עם הילד ובמקביל צירפה אל שיחת ועידה את השוטר כהן, אשר הוזעק והגיע בניידת משטרה אל המקום עם שוטר נוסף. על-פי תכתוב השיחה (ת/27), כפי שאף העיד השוטר כהן (עמ' 18-20) וכפי שעולה משני הדו"חות שערך סמוך ממש לאירוע (ת/17, ת/18), הנאשם אותר ונעצר סמוך למקום השריפה, בהתאם להנחיותיו הטלפוניות של הילד יוסף ועל-פי תיאוריו.

במשך דקות בודדות מסר הילד תיאור מדויק מאד של הנאשם, של בגדיו שהיו "קסקט אפור וחולצה שחורה. חולצה ומכנסיים שחורים" (ת/27 עמ' 2 וכן בעמ' 1), של המקום שבו היה הנאשם בכל רגע וכן תיאור של מעשיו בכל רגע. ניכר היה כי הילד עקב אחר הנאשם ובהתאם לכך הדריך את השוטר כהן, שמתיעוד מצלמות הגוף עלה כי הוא רץ בעקבות תיאוריו של הילד. כך בעוד שכל העת הילד הוסיף תיאורים מדויקים ומרשימים והנחה את השוטר כיצד להתקדם ולהגיע

אל הנאשם. כך נמשכו הדברים עד אשר השוטר הגיע אל הנאשם, זיהה אותו לפי תיאוריו של הילד ועיכב אותו.

תיאוריו של הילד היו כה מדויקים, כך שאם ברגע מסוים הנאשם הוסתר מעיניו בשל כניסתו לבניין ויציאה ממנו מיד לאחר מכן, או בשל אוטובוס חולף שהסתיר לילד את הנאשם, הוא ציין גם פרטים אלו באופן מדויק. בין השאר תיאר כיצד הנאשם טיפס על גדר וקפץ אל חצר שאף אותה ואת מיקומה תיאר. הילד תיאר כיצד הנאשם המשיך להתקדם במעלה הרחוב, תיאר את מספרי הבתים שלידם עבר בכל שלב ולבסוף תיאר כיצד הוא יושב על רכב שצבעו אפור. במקביל לתיאוריו של הילד, השוטר כהן השיב לילד ותיאר לו את התקדמותו ואת מיקומו בכל רגע ובהתאם לדבריו, הילד המשיך להדריך אותו כיצד להתקדם לכיוון הנאשם. כך נמשכו הדברים עד הגעת השוטר כהן אל הנאשם (ת/27, עמ' 4-2).

בסופו של דבר, לאחר התיאור המדויק שמסר הילד, השוטר אמר לילד שהוא מבין במי מדובר ולאחר שזיהה את הנאשם על-פי תיאוריו, עיכב את הנאשם. לאחר שהנאשם עוכב, הוא נראה בסרטון (שצולם ממצלמת הגוף של השוטר) יושב במשך דקות ארוכות על ספסל רחוב לצד השוטרים. רק מאוחר יותר נראה השוטר מודיע לנאשם שהוא עצור, השוטר נשמע מזהיר אותו ומודיע לו על זכויותיו ולאחר מכן הוא נאזק והוכנס אל הניידת.

35. בניגוד לטענתה התמונה של ההגנה, שלפיה היה מי שתיאר את החשוד כ"קטין", בשום שלב לא היה מישהו אשר תיאר אותו כקטין. מהשיחה המתועדת בסרטונים (דיסק - ת/19), הנשמעת באופן חד וברור מאד, הגורם היחיד שמסיבה כלשהי טעה לחשוב שהחשוד הוא קטין, הייתה השוטר במוקד המשטרה. סיבת הטעות אינה ברורה (אולי בגלל שהמודיע היה ילד). מכל מקום, הילד שכונה "המודיע", תיאר את הנאשם שאותו בפועל, עוכב ונעצר. בשל טעותה של המוקדנית, השוטר כהן נשמע מבהיר לה כי החשוד אינו קטין, אלא בגיר.

עוד עולה, אף זאת בניגוד לטענת ההגנה, כי כאמור, מיד עם מעצר הנאשם ובטרם הכנסתו לניידת, הוא הוזהר כדין. קודם לכן, הוא לא נשאל שאלות בעניין האירוע, למעט שאלה בדבר מקום מגוריו, הוא התבקש להציג תעודה מזהה וכן נשאל שאלה כללית לגבי המתרחש במקום. את שאר הדברים שאמר הנאשם, שעיקרם העובדה שהשכנים נטפלים אליו, אמר מיוזמתו מבלי שנשאל.

36. הסיבה לאי גביית הודע מהילד יוסף ולכך שלא העיד בבית המשפט, עולה ממספר דו"חות שהוגשו. ככל הנראה, הילד המתין לכך שיבואו לגבות ממנו הודעה, כפי שאף עולה מדברי השוטר כהן, הנשמעים בסרטונים (ת/19). משבוששו להגיע אליו, התקשר הילד פעם נוספת אל המוקד ואמר שנאמר לו ששוטר נשלח אליו, אך השוטר עדיין לא הגיע והוא אינו יכול להמתין עוד, מאחר שעליו לצאת עם בני משפחתו ללוויה של בן-דודו. הוא ביקש מהמוקדנית שתבקש שהשוטר יגיע אליו מאוחר יותר, אך לא באותו יום או שבכלל לא יבוא. כפי שנכתב בתכתוב השיחות, את המשפט האחרון אמר הילד על רקע דברי אמו, אשר לא נשמעו בבירור (השיחה בסוף התכתוב - ת/27).

בדו"ח שערך חוקר המשטרה רס"מ אהוד דורי (ת/21), שהוגש במהלך עדותו (עמ' 28), הובהר כי הוא התקשר אל הילד למחרת אירוע ההצתה, ביום 10.3.2020, כדי לזמנו למסירת הודעה. בשיחה זו אמר לו הילד שהוא בן 12.5,

שאמו לא מרשה לו לדבר עם המשטרה וכי אינו מעוניין להגיע למסירת הודעה. החוקר שוחח גם עם אמו של הילד, שאמרה כי אינה מעוניינת שבנה ימסור הודעה, "בגלל שהוא ממש ילד קטן בן 12". השוטר דורי הסביר לה את חשיבות העניין ואף ניסה לשכנע אותה, אך היא נותרה בסירובה וחזרה על כך שלמרות הבנתה את העניין, "בשום פנים ואופן היא לא מוכנה שבנה הקטין ימסור הודעה במשטרה".

למרות סירוב אמו של הילד לאפשר לו למסור הודעה, נעשו ניסיונות נוספים ביום 15.3.2020 וביום 16.3.2020 מצד השוטר אמיר יהלום ליצור קשר עם הילד, אך לא היה מענה, או שהקו היה תפוס (מזכרים ת/30, ת/31 ו-ת/35, שהוגשו במהלך עדותו (עמ' 52)).

החשש של אמו של הילד יוסף מפני האפשרות שימסור הודעה עשויה להיות מובנת גם על רקע חשש של עדת ראייה נוספת, נ"ל, אשר סירבה למסור הודעה בשל חשש מהנאשם, כפי שעלה ממזכרים שערך החוקר אהוד דורי מיום 15.3.2020 (ת/24, ת/25 ו-ת/26), שהוגשו במהלך עדותו (עמ' 28). את סירובה למסור הודעה הסבירה בכך שהיא "מפחדת מאד" מהנאשם (ת/26). אף אביה הודיע למשטרה כי "הוא לא מוכן לסכן את חייה של הבת שלו ולא מוכן שבשום פנים ואופן היא תגיע למסירת הודעה" (ת/24. ראו גם ת/26).

37. חשיבות גרסתו של הילד יוסף, כפי שעלתה מהראיות האמורות, היא בהובלת השוטרים אל הנאשם, שאותו הוא זיהה כמי שגרם להצתה ואף תיאר את מעשיו. העובדה שהנאשם עוכב ונעצר על-פי תיאוריו של הילד, מחזקת את עדותו של דניאל, אשר כזכור וכמפורט לעיל, זיהה את הנאשם בתור האדם שהוא ראה זורק את הנפצים וגורם להצתה. כמו כן, כפי שאמר דניאל לשוטרים וכפי שהעיד בבית המשפט, האדם שאת מעשיו תיאר כמי שגרם להצתה, הוא אותו אדם שהוא ראה מאוחר יותר יושב על ספסל הרחוב לצד השוטרים, לאחר שעוכב (ת/4; עדותו בעמ' 208).

קבילות דבריו של הילד יוסף ומשקלם

38. הילד לא העיד ולכן תוכן דבריו לא הוגש כראיה לאמיתות תוכנם, אלא רק כראייה לעצם אמירתם. על-פי עדותו של השוטר כהן (עמ' 18-22) וכאמור, הגעת השוטרים אל המקום שבו היה הנאשם סמוך אל מקום האירוע וזיהויו, היו בהתאם להנחייתו של הילד ולפיכך דבריו כפי שהובאו בתכתוב שיחת הוועידה שלו עם המוקד ועם השוטר כהן (ת/27), הוגשו לשם הוכחת עצם אמירתם.

דברי הילד מחזקים כאמור, את עדותו של דניאל, אשר זיהה את אותו אדם שנתפס ועוכב (על-פי הנחיותיו של הילד), כמי שזרק את הנפצים וכי אין מחלוקת כי מדובר בנאשם.

39. למעלה מהדרוש נבקש להוסיף, כי דבריו של הילד עשויים להיות קבילים גם לאמיתות תוכנם, בהתאם להלכה שנקבעה בעניין ע"פ 7293/97 **ז'אפר נ' מדינת ישראל**, פ"ד נב(5) 460 (1998) (להלן - **עניין ז'אפר**). באותו עניין נדונה שאלת קבילות מידע בדבר פרטי רכב שמסרה מודיעה אנונימית, אשר ראתה שודדים באירוע שוד, אשר אותו ונתפסו על-פי מידע זה (אחד מהם זוכה בערעור מטעמים אחרים). בפסק דין זה נקבע כי ניתן לקבל את המידע כראיה

לאמיתות תוכנו, מכוח עיקרון 'רס גסטה', המאפשר קבלת עדות בדבר אמירה ספונטנית, הנאמרת במהלך אירוע או סמוך לו, למרות היותה בגדר עדות שמיעה. זאת לנוכח נסיבות אמירת הדברים, המפחיתות את החשש כי מוסר האמרה אינו מהימן, כי המידע אינו מדויק או כי לא זכר את פרטי המידע. אמנם על-פי סעיף 9 בפקודת הראיות, ניתן לקבל אמרה כזו רק אם מוסר האמרה הוא עד במשפט, אולם נקבע, כי אם לא ניתן להביאו למתן עדות מטעמים אובייקטיביים (משום שאינו בחיים, מאחר שלא ניתן למוצאו בשקידה סבירה או מכל טעם כיוצא בזה), אין בכך כדי למנוע את קבילות אמרתו.

כאמור שם (עניין ז'אפר, כבוד השופטת ד' דורנר, פסקה 12):

"סעיף 9 עצמו משקף את ההלכה במשפט המקובל האנגלי, המתנה, כאמור, את קבילותה של אימרה ספונטנית בהעדת מוסר האימרה. ברם, סעיף 9 אינו קובע הסדר כולל ביחס לקבילותן של אמרות ספונטניות. בענייננו, הסעיף אינו מתייחס למקרים שבהם לא ניתן להביא את מוסר האימרה לעדות בבית-המשפט מטעמים אובייקטיביים, וזאת להבדיל ממצב העניינים שבו מוסר האימרה זמין לעדות.

יש לפרש אפוא את התנאי שבסעיף 9 בדבר העדת מוסר האימרה כחל רק במקרים שבהם ניתן להעיד את מוסר האימרה בבית-המשפט. לעומת זאת, יש להכשיר קבילות אמרות ספונטניות כאשר מטעמים אובייקטיביים לא ניתן להעיד את מוסר האימרה...

הסדר זה, שאינו חוסם מלכתחילה את הבאת האימרה, משקף איזון ראוי בין כוחה ההוכחתי של אימרה ספונטנית לבין הבטחת אמינותה. עם זאת, בגדר האיזון האמור יש לתת את הדעת על השאלה אם בנסיבות המקרה הספציפי נודעת לאי-הבאתו של מוסר האימרה לעדות השפעה על משקלה של האימרה. בחינת השפעה זו על משקל האימרה מנטרלת את החשש למהימנותה, ובכך מושגת תכליתו של החריג הקבוע בסעיף 9, קרי קבלת האימרה במקום שבו קיימים לה ביטחונו חלופיים לקיום חקירה נגדית" (ההדגשה אינה במקור).

בפסק-דין זה הובאו שלושה נימוקים עיקריים להצדקת האפשרות לקבל כראיה אמרה כאמור, אף אם מוסר האמרה אינו עד במשפט. **ראשית**, אמרה הנאמרת סמוך להתרחשות האירוע, מנטרלת את החששות הקיימים במצב של הסתמכות על עדות שמיעה, אשר אינה עומדת למבחן החקירה הנגדית (שם, פסקאות 8-9). **שנית**, "פקודת הראיות אינה קודקס מקיף ושלם של דיני הראיות, אלא אוסף חלקי של הלכות שהתגבשו במשפט המקובל האנגלי וחריגים סטוטוריים להלכות אלה". לכן אף אין מניעה להוסיף כללי ראיות על אלו הקבועים בפקודה (שם, פסקה 12). ראו גם עניין **חאג' יחיא**, פסקה 5 והפסיקה (שם). **שלישית**, המגמה למעבר מכללי קבילות נוקשים לכללי משקל ענייניים. כאמור שם, לא אחת נקבע כי "המגמה אשר באה לידי ביטוי בהתפתחותו של המשפט... היא של צמצום הסייגים החלים על קבילותן של ראיות כדי להותיר בידי בית המשפט את הסמכות להחליט על משקלה של הראיה. הווי אומר, במקום מחסום הקבילות, שהיקפו הולך אט אט ומצטמצם, התפתחה בעולם המשפט האנגלו-אמריקאי הגישה, המבכרת בדיקה עניינית של כל ראיה רלוואנטית על ידי הערכאה השיפוטית. במקום סייגים פורמאליסטיים באה בדיקת האמינות"

(שם, פסקה 13 והפסיקה המובאת שם; עניין חאג' יחיא, פסקה 5).

הנה כי כן, נראה לכאורה, כי ניתן היה לקבל את דבריו של הילד אשר נאמרו בזמן אמת, כפי שתועדו במדויק בתכתובת הקלטת שיחתו עם מוקד המשטרה ועם השוטר כהן (ת/27), ובלבד שהתקיימו שלושה תנאים: **האחד**, הוא לא יכול היה להעיד במשפט מטעמים אובייקטיביים; **השני**, אמרתו נוגעת לאירוע במישרין; **האחד**, דבריו נאמרו במהלך האירוע או מיד לאחריו.

לא ניתן לחלוק על כך שאמרתו של הילד עומדת בתנאי השני ובתנאי השלישי. נראה כי אף התנאי הראשון מתקיים. כך מאחר שדובר בילד בן 12.5 בלבד, אשר למרות מאמצי חוקרי המשטרה, לא ניתן היה לגבות ממנו הודעה בשל כך שאמו אסרה זאת עליו לנוכח חששותיה. דומה כי ניתן לראות בנסיבות אלו משום טעם אובייקטיבי אשר מנע גביית הודעה מהילד ומנע את עדותו בבית המשפט.

עם זאת, אפילו היו דברי הילד מתקבלים כראייה לאמיתות תוכנם, נראה כי לא היה בהם לבדם כדי לבסס את הרשעת הנאשם, אלא לא הייתה זו אלא ראייה המצטרפת אל כלל הראיות העומדות לחובתו (השוו: ע"פ 9613/04 **בן סימון נ' מדינת ישראל** (4.9.2006), כבוד השופט א' רובינשטיין, פסקה כב). מכל מקום וכאמור, כל דברינו הנסמכים על פסק הדין בעניין **ז'אפר** נאמרו רק בבחינת למעלה מהדרוש. לנוכח הראיות הקיימות, לא נמצא צורך לקבל את דברי הילד כראייה לאמיתות תוכנם, אלא די בקבלתם כראייה לעצם אמירתם, המחזקת את עדותו של דניאל.

(2) מיקום התפרצות האש

40. המאשימה הגישה דו"ח מסכם של המעבדה לזיהוי פלילי, בצירוף תמונות רבות ממקום האירוע, שצילם בזירה חוקר זיהוי פלילי, אריאל עוזרי (ת/9; העותק הצבעוני - ת/9ב), שאף העיד על תוכנו (עמ' 67-87). כמו כן הוגשה חוות דעת מומחה כיבוי שריפות, שאף היא כוללת תמונות רבות ונספחים שונים ובהם גם ההודעה שנגבתה מדינאל במקום האירוע (ת/14א; העותק הצבעוני - ת/14ב). את חוות דעת המומחה ערך שמוליק לוי, חוקר כיבוי השריפות שבאותה עת טרם הוסמך לכך והיה במעמד של מתלמד, בפיקוחו של חוקר כיבוי השריפות הוותיק והמנוסה, מר משה משה, שהוא זה שחתום עליה. שניהם אף העידו ונחקרו ממושכות על חוות דעתם (עדותו של שמוליק לוי - עמ' 87-123; עדותו של משה משה - עמ' 123-139).

41. על-פי כתב האישום, סוג החומר הלקיח אשר באמצעותו גרם הנאשם לשרפה אינו ידוע, ולפיכך נטען כי הוא גרם לשריפה באמצעות "נפצים או חומר לקיח אחר". בהמשך הדברים נדון בראיות התומכות בכך שהנאשם זרק נפצים, כפי שאף אישר זאת. עם זאת, מאחר שלא ניתן היה לקבוע בוודאות את סוג החומר הלקיח שבאמצעותו הוא גרם לשריפה, חוקרי הכיבוי קבעו כי "ככל הנראה מדובר בהשלכת חומר דולק לעבר מרפסת הדירה" (ב"מרפסת" הכוונה לחצר הדירה) (ת/14, סעיפים 4 ו-5; עדותו של שמוליק לוי - עמ' 94; עדותו של משה משה, עמ' 136).

כך או אחרת, כפי שעוד יובהר, באופן אמיתי אין בהכרעת הדין זו קביעת ממצאים על סמך חוות דעת מומחי הכיבוי, אלא

בעיקר על הממצאים שתועדו בתמונות.

42. בצדק טענה באת-כוח המאשימה, כי על מיקום התפרצות השריפה ניתן ללמוד מהתמונות המשקפות את הנזקים וכי לשם כך לא נדרשת מומחיות רבה ואף אין צורך בחוות דעת המומחים או בעדויותיהם. בתמצית ניתן לומר, כי מהתמונות עולה באופן ברור, כי השריפה פרצה בחצר דירת השכנים-המתלוננים, במקום שבו מצויה המצללה (הפרגולה).

על-פי התמונות, נזקי השריפה הכבדים ביותר היו בחצר שבה היו חפצים דליקים רבים, בהם המצללה, חפצים מפלסטיק, מזוודות מלאות במוצרי טקסטיל ומזרנים. לאחר התפשטות האש בחצר, המשיכה האש להתפשט אל החדר שהחלון שלו גובל בחצר (שתואר כ'חדר הבנות'). בשאר חלקי הבית, נמצאו בעיקר נזקי פיח ונזקים שנגרמו מהתחממות חפצים שנמסו. האש, אשר כידוע עולה כלפי מעלה, אף הגיעה אל הדירה המצויה מעל דירת השכנים (דירה 7), כפי שהעידה בעלת דירה זו, הגב' ציונה אוחיון, שהודעתה הוגשה בהסכמה במהלך עדותה (ת/16; עמ' 15-18).

התמונות המשקפות את מוקד השריפה בחצר, הן בעיקר אלו שצילם חוקר מז"פ, המצורפות לדו"ח שערך (ת/9ב), ובעיקר תמונות מס' 7-11; תמונות נזקי השריפה הקשים בחדר הגובל בחצר, הן בעיקר תמונות מס' 19-32; תמונות הנזקים בשאר חלקי הבית, הן בעיקר תמונות מס' 15-16; תמונות האש שעלתה אל הדירה העליונה, בעיקר תמונות מס' 37-40.

תמונות דומות צורפו גם כאמור, לחוות דעתם של חוקרי כיבוי השריפות (ת/14).

43. ההגנה ניסתה להעלות השערות שונות בדבר גורמים אפשריים אחרים להתפרצות השריפה בחצר ובהם מכשירי חשמל שנטען כי היו בחצר או טענות כיוצא באלו. עיון בתמונות מעלה בבירור כי חפצים מעין אלו לא היו בחצר במקום שבו פרצה השרפה ומכל מקום, כל האפשרויות התיאורטיות אף נשללו במהלך עדויותיהם של חוקר מז"פ וחוקרי הכיבוי, אשר נכחו במקום, בעודם מפנים אל התמונות הברורות שצולמו. כמו כן, מהתמונות שבהן נראים האופניים החשמליים שהיו בחצר, עולה הם לא היו באזור מוקד השריפה ואף עולה בבירור כי הסוללה של האופניים נותרה שלמה וכי כלל לא נשרפה, כך שסוללת האופניים לא יכולה הייתה להיות הגורם לשריפה (ת/14ב, עמ' 12 תמונה שלישית מלמעלה). גם מכשירי החשמל (כגון, תנור או מקרר ומכשירים נוספים), נותרו בצבעם הלבן ודי בעיון קל בתמונות כדי להיווכח כי אותם מכשירים לא נפגעו מהשריפה וממילא אינם קשורים בהתפרצותה (שם, עמ' 9, תמונה שלישית מלמעלה). מכשירים אלו אף נבדקו בפועל ונמצא כי כלל לא היו במקום התפרצות השרפה (ת/14ב, סעיף 3 פסקה אחרונה). אף הכיריים שנמצאו זרוקים בחצר, לא היו מחוברים לגז או לכל דבר אחר אשר עשוי היה לאפשר את התלקחותם (ת/14ב, עמ' 10, תמונה שלישית מלמעלה; עדותו של שמוליק לוי, עמ' 118). כמו כן, אף הטענה שהושמעה עוד במהלך החקירה, כי במקום היו בלוני גז, נבחנה ונשללה, לאחר שנמצא כי לא היו בלוני גז כלשהם במקום (ת/34, שהוגש באמצעות החוקר אמיר יהלום, עמ' 52).

44. הראיות אשר פורטו עתה מצביעות על כך שהשרפה פרצה בחצר דירת השכנים-המתלוננים, במקום שבו

מוצבת המצללה, סמוך למעבר הכניסה אל הבניין (שכונה "המסדרון"). זהו בדיוק המקום אשר אליו נרק הנאשם את הנפצים, על-פי תיאורו של דניאל בעדותו. מכאן אפוא, גם הראיות האמורות בעניין מיקום התפרצות השרפה, תומכות בעדותו של דניאל.

(3) ראיות התומכות בכך שהנאשם זרק נפצים

45. דניאל העיד שהדבר שאותו זרק הנאשם אל חצר דירת השכנים, אשר בעקבות זריקתו פרצה השרפה, היה מספר נפצים. אמנם הוא אמר כי לא ראה את הנפצים עצמם, אלא רק ראה את הנאשם זורק אותם ואף שמע את הפיצוץ שלהם, אך הסביר כי על-פי ידיעתו, דובר בנפצים. כך בין השאר, לאחר שאלות רבות ומתישות שבא-כוח הנאשם הציג לו, הוסיף דניאל, "אני בין כל העולם יודע ואומר, כמו כל העולם, שזה נפצים. מה זה יכול להיות אם לא נפצים? זה לא יריות. ברור שזה נפצים" (עמ' 188, שורות 18-19). דומה כי לא בכדי כך אמר, שהרי כזכור, הנאשם עצמו הודה בזריקת נפצים, אך טען כי זרק אותם אל הכביש.

על אף הודאת הנאשם כי זרק 'נפצים' או 'שומים' סמוך למקום, בהיעדר ראיה ישירה לזריקת 'נפצים' דווקא, המאשימה לא טענה כי השרפה בהכרח נגרמה בשל זריקת נפצים, אלא בשל השלכת 'נפצים' או חומר לקיח אחר. למרות זאת, ראיות רבות תומכות בכך שאותו חומר לקיח שזרק הנאשם, ככל הנראה היה 'פצים' או 'שומים'. ראיות אלו יפורטו עתה.

46. ראשית, גרסת הנאשם: גרסת הנאשם עצמו, אשר תידון בהמשך הדברים, היא כי הוא זרק סמוך למקום 'נפצים' או 'שומים'.

47. שנית, ראיות שנמצאו במקום: במקום נמצאה קופסה ריקה של 'נפצים', אשר נתפסה בכניסה ממש אל המבואה בכניסה לבניין (אשר כונתה "המסדרון") (ת/9ב, תמונה מס' 43). בדומה, על הרצפה בכניסה של הבניין נמצאו ונתפסו שאריות של אריזות של נפצים (ת/9ב, תמונות מס' 44, 45; ת/14ב, חמש התמונות בעמ' 7-8).

על-פי עדותו של חוקר מז"פ, אריאל עוזרי, וכפי שתואר בדו"ח תפיסת המוצגים שערך, מוצגים אלו נתפסו במבואת הכניסה לבניין ("המסדרון"), או סמוך אליה ממש (דו"ח תפיסת המוצגים - ת/8 ו-ת/20; עדותו בעמ' 68).

המקום שבו נמצאו אריזות חבילת הנפצים ושאריות הנפצים, הוא המקום המדויק שבו, על-פי עדותו של דניאל, עמד הנאשם בעת השלכת הנפצים אל חצר דירת השכנים. מציאת המוצגים האמורים במקום שבו נמצאו, גם תומכת בעדותו של דניאל שלפיה הנאשם זרק 'נפצים', גם תומכת בעדותו של דניאל בעניין המקום אשר ממנו זרק את הנפצים אל חצר דירת השכנים וגם סותרת את גרסת הנאשם, אשר טען כי זרק את הנפצים אל הכביש, בעודו עומד ברחוב.

48. שלישית, קול הפיצוץ: העובדה שהנאשם זרק נפצים נתמכת גם בעדותה של ציונה אוהיון, הגרה בדירה מס' 7 מעל דירת השכנים שהוצתה, שאף דירתה נפגעה מהשרפה. הגב' אוהיון אמרה השכיבה את בנה התינוק לישון בחדר

השינה ואז הבחינה בלהבה ובשל כך חילצה במהירות את ילדיה ונמלטה עמם מהבנין (ת/16, שורות 2-5). החדר שבו הייתה הוא החדר הפונה אל כיוון החצר שבה פרצה השריפה (עמ' 17, שורות 10-11). לדבריה, ממש לפני שראתה את האש, היא שמעה קולות של נפצים, שנשמעו מחוץ לבית אך היא לא התייחסה לכך (שם, שורות 6-11). העובדה שנשמעו קולות נפץ של 'נפצים', תומכת בכך שאותם דברים שזרק הנאשם היו 'נפצים' ואף מחזקת את עדותו של דניאל, כאף הוא העיד על קולות הנפצים החזקים שנשמעו.

49. **רביעית, הנאשם הרבה לזרוק נפצים:** מעבר ל"מומחיות" שגילה הנאשם בכל הנוגע ל'נפצים' שממנה עולה כי הרבה להשתמש בכך, כפי שאף עלה מעדותו, גם בנם של השכנים, ישראל, סיפר בעדותו כי הנאשם הרבה לזרוק נפצים וכי עשה כן במיוחד סמוך לחג פורים (עמ' 146-147).

(4) **תגובת הנאשם, היעדר תיעוד ממצלמות האבטחה והקשר בין השניים**

50. איתור הנאשם, עיכובו, ההמתנה עמו על ספסל רחוב, ההודעה על מעצרו והכנסתו אל נידת המשטרה תועדו במצלמות הגוף של השוטרים (ת/19). מדובר בסרטונים באיכות טובה מאד ואף ניתן לשמוע בבירור את הדברים שנאמרו באותו תיעוד. מצפייה בסרטונים אף ניתן ללמוד על תגובתו של הנאשם לאחר עיכובו במשך כל פרק הזמן המתואר.

בפרק הזמן האמור ובמרחק קצר מהמקום שבו נתפס הנאשם, השתוללה אש בבנין מגוריו של הוריו. דיירי הבנין, לרבות אמו של הנאשם, נמלטו על נפשם מהבנין, רכבי כיבוי גדולים וצוותי כיבוי עמלו על כיבוי השריפה, סקרנים התגודדו ובמקום היו נידות משטרה ושוטרים שרצו בעודם מנסים לאתר את הנאשם על-פי הוראותיו של הילד יוסף (כל זאת עולה מצפייה בסרטונים שצולמו ממצלמות הגוף של השוטרים - ת/19).

אף ניתן להתרשם, כי לשוטרים שערכו את הנאשם לא היה מידע מוקדם ומדבריהם אף ניכר כי המתינו להנחיות. למרות ההמולה המתוארת, הנאשם נראה נינוח מאד, כאילו כל המתרחש אינו נוגע אליו. כל אשר היה לנאשם לומר לשוטרים, אשר ניכר היה כי לא ידעו במה מדובר, היה כי השכנים שלו טופלים עליו האשמות שווא כדי שיעזוב את השכונה, וכן כי הוא בטוח שלא ימצאו נגדו דבר, מאחר שלמזלו, במקום מותנות מצלמות אבטחה. על הימצאות המצלמות, אשר לפי דברי הנאשם, באמצעותן ניתן יהיה לראות כי אינו קשור לעניין, חזר הנאשם פעם אחר פעם באוזני השוטרים, אשר אמרו לו שלא ידאג ושהמצלמות יבדקו.

51. התנהלותו הנינוחה של הנאשם בנסיבות המתוארות, היא במקרה הטוב תמוהה מאד. במקום להיות עם אמו אשר נסה מהבנין הבוער, הוא היה במקום מרוחק וישב נינוח. בנסיבות מעין אלו, אנשים בדרך כלל מסייעים, מביטים בנעשה מתוך עניין או סקרנות ואם אין להם עניין בנעשה, הם עוזבים את המקום. כך במיוחד עת מדובר בשריפה בבנין שבו גרים הוריו של הנאשם.

התנהלותו הנינוחה של הנאשם, אשר התרחק מהמקום, לא סייע ואף לא נשאר לצד אמו, מצביעה על תחושת אשמה

או למצער, על רצון שלא להיראות בקרבת מקום האירוע. זאת בדומה לאופן התנהלותו של יונה הנביא בעת שהיה באוניה, לאחר שברח אל תרשיש במקום ללכת אל נִינְוָה. בעודו באנייה, בעת שבה "סַעַר גָּדוֹל בָּיָם וְהָאֲנִיָּה חֲשָׁבָה לְהִשָּׁבֵר" (יונה א, ד), וביודעו כי הוא האחראי לסערה הקשה, כאמירתו, "יִוָּדַע אֲנִי, כִּי בְשָׁלִי הַסַּעַר הַגָּדוֹל הַזֶּה עֲלֵיכֶם" (שם, יב), כל אשר מצא לעשות היה "וַיֹּנֶה יָבֵד אֶל יָרְכְתִי הַסְפִּינָה, וַיִּשְׁכַּב וַיִּכְרָם".

52. לא זו אף זו. כאמור, הנאשם חזר ואמר לשוטרים פעם אחר פעם כי למזלו, במקום מותקנות מצלמות, אשר באמצעותן ניתן יהיה לראות שאינו קשור לשריפה. בדיעבד התברר, כי אמירתו זו הייתה מתוך ידיעה ברורה וודאית, כי אותן מצלמות כלל אינן מצלמות את המקום שבו עמד בעת שזרק את הנפצים או את החומר הלקיח שגרם לשריפה וכי הן מצלמות רק את חצר דירת השכנים. בעניין זה העיד ישראל, בנם של השכנים, כי בעבר כבר הייתה תקרית עם הנאשם על רקע התקנת המצלמה וכי הנאשם ששבר את המצלמה שהותקנה, ידע היטב כי המצלמות שהשכנים התקינו, מכוונות אל מקום שלא יכול היה לתעד את מעשיו (עדותו של ישראל, עמ' 147-148).

המסקנה המתבקשת היא אם כן, כי הנאשם חזר שוב ושוב והפנה את השוטרים אל המצלמות, רק בשל ידיעתו הוודאית כי אותן מצלמות לא יכולות היו לתעד אותו ואת המקום שבו עמד בעת שזרק את הנפצים או את החומר הלקיח האחר שזרק אל חצר דירת השכנים. מסיבה זו, כך עולה, חזר והטעה את השוטרים בכך שהפנה אותם דווקא אל הראייה, אשר לא תפליל אותו.

לשלמות הדברים נוסיף, כי המצלמות אמנם נבדקו, אך לא נראה בהן דבר אשר יכול היה לסייע בחקירת השריפה. בסרטונים שצולמו בשתי המצלמות שהוצבו בחצר דירת השכנים, נראים העשן והלהבות עם פרוץ השרפה, אך המקום שבו עמד הנאשם, לא תועד (דיסק התיק ממצלמות האבטחה ודו"ח תפיסה - ת/13; דו"ח הצפייה - ת/28) (שערך החוקר אמיר יהלום והוגש בעדותו (עמ' 52)); תפיסת המצלמות מבית השכנים וממקומות סמוכים - ת/6, ת/7, ת/10, ת/11, ת/12).

(5) מניע - סכסוך עם השכנים

53. בכתב האישום מוצג הרקע למעשיו הנטענים של הנאשם. כנטען שם, בין הנאשם לבין השכנים היה סכסוך ממושך על רקע טענות לרעש והטרדה. בתשובתו לכתב האישום ובעדותו, טען הנאשם כי "לו עצמו לא היה סכסוך כלשהו עם המתלוננים. היו טענות אבל לא סכסוך" (מתוך התשובה לכתב אישום).

מבלי להידרש להגדרות של "סכסוך" או "טענות", דברי הנאשם עצמו, שעיקריהם יפורטו עתה, סותרים את טענתו האמורה ומכל מקום, הם נתמכים גם בעדותו של ישראל, בנם של השכנים.

54. **ראשית**, עיכוב הנאשם תועד בסרטונים (ת/19), אשר מהם עולה כי מיד עם עיכובו, הדבר היחיד שהיה לנאשם לספר לשוטרים, מיוזמתו ומבלי שנשאל, היה שהשכנים הגרים בדירה שבה פרצה השרפה, נטפלים אליו ושהשוטרים יכולים לבדוק מה קרה עם תלונותיהם הקודמות נגדו. זו אינה תגובה של מישהו שטוען כי "לו עצמו לא היה כל סכסוך"

עם אותם שכנים.

55. **שנית**, בחקירתו הראשונה הכחיש הנאשם סכסוך כלשהו בינו או בין משפחתו לבין אנשים הגרים בשכונה. כשנשאל אם הוא מכיר את השכנים, השיב "כן. לצערי" והוסיף כי בעבר הם גרמו למעצר שווא שלו (ת/1 שורות 66-52). הוא נשאל אם היו לו הליכים משפטיים כלשהם עם השכנים, ועל כך השיב בחיוב אך מיד ביקש להפסיק את החקירה, בעודו מנמק זאת בזלזול מצד החוקרים (שם, שורות 73-62). אף דבריו האמורים אינם תומכים בטענתו כי "לו עצמו לא היה כל סכסוך" עם אותם שכנים.

56. **שלישית**, ישראל, בנם של השכנים, סיפר בעדותו כי היכרותם את הנאשם החלה באופן לא מוצלח, לאחר שאביו אמר לנאשם שאשתו (אמו של ישראל), לא תאהב את הכלב של הנאשם (עמ' 143). בהמשך היו עוד לא מעט תקריות עם הנאשם, על רקע הערותיהם לנאשם על כך שהוא יושב על המדרגות הסמוכות לדירתם, חוסם את המעבר ומעשן בחדר המדרגות (עמ' 144). עוד סיפר ישראל, כי כשהיה עובר בחדר המדרגות, בעת שהנאשם ישב שם עם חבריו, היה הנאשם קורא לעברו מלים לא נעימות. למרות שלא פחד, תיאר כי הייתה תחושת פחד ותחושה לא נעימה לצאת מהבית, אם הנאשם ישב שם (עמ' 145). ישראל סיפר שבכל שנה, סמוך לפורים, הנאשם היה זורק נפצים, לרבות לכיוונם של אנשים (עמ' 146). הוא תיאר את תחושת חוסר הנעימות להיות קרוב לנאשם והוסיף, "וכלם יודעים, הוא בתחנה לא עומדים בתוך התחנה, עומדים בחוץ" (שם, שורה 20-19).

ישראל סיפר על האירוע שבו הנאשם שבר את מצלמת האבטחה שמשפחתו התקינה בחצר ביתם, למרות הפניית המצלמה רק לכיוון החצר. כן סיפר על אירוע שבמהלכו הנאשם זרק בחדר המדרגות את האופניים החשמליים שלו וכן סיפר כי משפחתו הגישה נגד הנאשם תלונה במשטרה וכי הם אף ביקשו נגדו צו הרחקה (עמ' 149-147). עם זאת, הוסיף, כי לא אחת הם הבלו על מעשי הנאשם ונמנעו מהגשת תלונות נגדו. כלשונו, "אנחנו סתמנו על זה" (עמ' 156. ראו גם עמ' 153). תיאור זה אינו מתיישב עם דברי הנאשם כי "לו עצמו לא היה כל סכסוך" עם השכנים.

הנאשם העיד לאחר עדותו של ישראל ובעדותו כבר לא התכחש לנטען נגדו, אלא רק טען כי השכנים מבקשים לסלק אותו מהשכונה, מאחר שאינו חרדי (עמ' 241-240). כך או אחרת, הנאשם לא סתר את העובדה שבינו לבין השכנים הגרים בדירה מול דירת הוריו היה "סכסוך", "טענות" או מערכת יחסים עכורה, יהיה כינויה אשר יהיה. בנסיבות אלו, עצם קיומו של סכסוך זה והעובדה שגם בעבר הנאשם התנכל לרכושם של השכנים (השליך אופניים חשמליים, שבר מצלמת אבטחה), מחזקים את הראיות לחובתו בכל הנוגע להשלכת הנפצים אל חצר דירת השכנים.

ט. **גרסת הנאשם**

גרסת הנאשם - כללי

57. מהנאשם נגבו שלוש הודעות: הראשונה מיום 9.3.2020 (יום האירוע) בשעה 14:05 (ההודעה ודיסק תיעוד

גבייתה - ת/1; תכתוב החקירה - ת/1א; השנייה מיום 11.3.2020 בשעה 15:30 (ההודעה ודיסק תיעוד גבייתה - ת/2; תכתוב החקירה - ת/2א); השלישית מיום 16.3.2020 (ת/3). גרסת הנאשם הובאה גם בתשובתו לכתב האישום ובעדותו בבית המשפט מיום 25.5.2020. עדותו הייתה הראייה היחידה מטעם ההגנה. פרט לעדות הנאשם, לא הוגש דבר ולא זומן כל עד.

ההודעה השלישית נכתבה בכתב יד ואף אין תיעוד חזותי או מוקלט של גבייתה. גובה ההודעה, רס"ר אמיר יהלום, הסביר שהודעה זו נגבתה סמוך ממש להתפרצות נגיף הקורונה ולאחר החלטת שירות בתי הסוהר למנוע הוצאת עצורים מבית המעצר מחשש להידבקות. מסיבה ההודעה נגבתה בבית המעצר, נכתבה בכתב יד ותועדה באמצעות מצלמה ניידת שהחוקר הביא עמו, אך בדיעבד התברר כי החקירה לא צולמה מחמת תקלה (עמ' 53).

58. גרסת הנאשם רצופה אי אמירת אמת, סתירות ובדיות, שחלקן כבר הוזכרו. אין מדובר אלא בגרסה עמוסה בבדיות מופרכות, אשר לא רק שלא נתמכו בדבר, אלא נסתרו בראיות ממשיות, אמינות ואף בדברי הנאשם עצמו. להלן נסתפק רק בעיקריהן.

שימוש ב'שומים' או ב'נפצים'

59. על-פי תשובת הנאשם לכתב האישום, אין מחלוקת על כך שהנאשם זרק 'שומים' או 'נפצים', אך לפי טענתו, הוא זרק אותם רק אל עבר הכביש. בכך גם הודה עוד בהודעתו הראשונה, אך שם טען, כי זרק "קפצונים", שאותם הגדיר "שומים כאלה כמו שמוכרים בחנויות" וכן אמר, כי זרק אותם "לכביש ולמדרכה ליד הבית שלי" וכי לא קנה אותם (ת/1 שורות 41-51). עם זאת, במענה למספר שאלות שלפיהן לא דובר במשהו קטן שזרק, כמו קפצונים, אלא ב"נפצים גדולים", **הנאשם בחר לשטוק ולא להגיב** (שם, שורות 78-85). רק לאחר שלוש שאלות ולאחר שנשאל שוב על זריקת הנפצים אל חצר דירת השכנים, אמר, "אני לא זרקתי" ובעניין הטענה שעשה כן על רקע סכסוך עם השכנים, אמר כי זהו "שקר וכזב" (עמ' 86-90).

הנאשם תירץ את אי מתן התשובות בזלזול מצד החוקרים. אמנם נמצא כי החוקרים נקטו גם התבטאויות שאינן הולמות אשר מן הראוי שלא להשתמש בהן, אך לא ניתן לקבל את הסברו זה של הנאשם, אשר השיב לרובן ככולן של השאלות, למעט לשאלות בודדות.

60. בהודעה השלישית שוב טען הנאשם כי דובר ב'שומים' ולא ב'נפצים' (ת/3 שורה 17). לאחר שהוצגה לו **תמונת עטיפת הנפצים** שנמצאה במקום (ת/9ב, תמונה מס' 43), אישר כי מדובר בעטיפה של מה שכינה "שומים" שזרק. אמנם טען כי אינו יכול לזהות את העטיפה המסוימת, אך אישר כי אלו שזרק, הם מאותו יצרן (ת/3 שורות 18-21, 24-26) ואף אישר שאת אריזת הנפצים שבהם השתמש, שאותם כינה "שומים", הוא זרק ליד הבניין (שם, שורות 22-23).

בעדותו הסביר הנאשם כי לשיטתו, 'שומים' זה משהו שזורקים בבית כנסת בפורים בהתאם לנוהג להרעיש בעת קריאת

שמו של 'המן' במהלך קריאת מגילת אסתר. כלשונו, "זורקים כדי שיהיה רעש" (עמ' 223, שורות 15-17). על-פי טענתו, "... **מדליקים את זה** בבית כנסת, ליד טליתות, על שטיחים בבית כנסת. זורקים את זה והכל בסדר..." (עמ' 252, שורה 18).

עוד אמר בעדותו, "שומים זה לא משהו שמצריך אש לדליקה... לא מדליקים אותו... הוא לא צריך אש כדי לגרום לו להתפוצץ. הוא פשוט... **זורקים אותו והוא מתפוצץ**. זה מה שהוא עושה" (עמ' 223, שורות 7-11). על הסברו זה חזר מספר פעמים ואף טען כי לשיטתו, "אני יודע שהשומים שהשתמשתי בהם לא צורכים חומר בערה. **זה אומר שלא צריך מצית כדי להדליק אותם**... והם לא יכולים להבעיר אש בשום מצב" (עמ' 226 שורות 11-13). אלא כאמור, כפי שהסביר פעם אחר פעם, "**זורקים אותו והוא מתפוצץ**". לא צריך להדליק קודם, אלא לפי הסברו, עצם הזריקה של ה'שומים' או ה'נפצים', גורמת להם להידלק ולהתפוצץ.

הנאשם אף טען, כי **אינו יודע להבחין בין 'שומים' לבין 'נפצים'** (עמ' 244, שורות 9-12), ואת אלו שזרק תיאר כ"עגול ואדום" (שם, שורות 15-18). בעניין **אריזת הנפצים** שנמצאה במקום, חזר על כך שכבר בחקירה אמר שכך זה נראה "זה משהו דומה, יכול להיות שזה זה" (עמ' 248, שורות 6-9). הנאשם גם אישר כי השאריות שנמצאו במקום (ת/9, תמונות מס' 44, 45), הן שאריות של נפצים מתפוצצים והוסיף "פחות או יותר" (עמ' 248, שורות 9-19).

בתום עדותו של הנאשם, הוצגו לו שאלות מטעם בית המשפט ובעקבותיהן, השלים בא-כוח הנאשם את שאלותיו (עמ' 262 ואילך). בשאלתי אמרתי לנאשם שבמהלך עדותו בדקתי במרשתת באמצעות תוכנת 'גוגל' ועל-פי התוצאות, נראה כי אין הבחנה בין 'שומים' ל'נפצים'. כך בין השאר, כשכתבתי 'שומים' התקבלה גם תוצאה של 'נפצים' ולהפך (עמ' 262 שורות 21-24; עמ' 265 שורה 19-25). במענה לכך השיב הנאשם, "זה בדיוק מה שאמרתי" וכי "שומים זה נפצים שהם קטנים. כל מה שהוא לא עושה משהו חזק זה נקרא שום... **זורקים את זה ככה וזה מתפוצץ כזה**. זה עושה רעש... נפצים זה דבר שעושה פיצוץ פיצוץ" (עמ' 262 שורה 25 עד עמ' 263). כן טען, כי 'שומים' אין פתילה ואילו לנפצים יש פתילה (עמ' 267 שורות 14-16 וכן בעמ' 262-266). הנאשם הסביר שהדבר שזרק זה דברים עגולים בגודל כ-1.5 ס"מ וכן הסביר שזורקים אותם קדימה למרחק של כ-2-3 מטר וכן, "**אתה זורק את זה לכביש, לאן שאתה זורק את זה וזה נופל ומתפוצץ מהנפילה**" (עמ' 266 שורה 19 עד עמ' 267 שורה 6).

61. את דברי הנאשם בכל הנוגע להשלכת ה'שומים' או ה'נפצים', ניתן לסכם בכך ששני הדברים נבדלים בצורתם, בכך שב'שומים' אין פתילה ובכך שלפי טענתו, ה'נפצים' משמיעים רעש גדול יותר. עוד טען, כי אלו ואלו לא מצריכים הצתה באמצעות חומר בערה - גפרור, מצית וכדומה - אלא כפי שהסביר, די בהשלכתם כדי שיתפוצצו. כלשונו, "**זורקים אותו והוא מתפוצץ. זה מה שהוא עושה**". כן טען, כי נהוג להשליך את אותם 'שומים', או 'נפצים', בפורים בבית הכנסת בעת קריאת שמו של 'המן' במהלך קריאת מגילת אסתר וכדבריו, "... **מדליקים את זה** בבית כנסת". כן טען כי לא זרק את ה'שומים', או ה'נפצים', אל חצר דירת השכנים, אך כן זרק, אבל לכיוון הכביש. הוא אף אישר שהאריזה שנמצאה במקום דומה לאריזה של מה שזרק במקום. עם זאת נזכיר, כי עת נחקר במשטרה ונשאל על כך שזרק דווקא את ה'נפצים' הגדולים, הוא בחר לשתוק.

62. הימנעות הנאשם מלהשיב לשאלות חוקי המשטרה בעניין השימוש ב'נפצים' הגדולים דווקא, העובדה שאישר כי

'שומים' ו'נפצים' זה אותו הדבר, למעט שינוי בצורה או אולי גם בעוצמת הרעש ודברי הנאשם המאשרים כי מדובר בדברים אשר מתפוצצים עם השלכתם, ללא צורך בהבערתם, תומכת בעובדות כתב האישום. ממילא דבריו תומכים גם בעדותו של דניאל ומפריכים את טענותיו שלו עצמו.

הנאשם אף לא תמך אף לא טענה אחת מטענותיו בדבר. לא הציג את אותם 'שומים' שלטענתו השליך; לא הביא כל ראיה התומכת בטענתו בדבר אופן השימוש ב'נפצים' או ב'שומים'; לא הביא כל ראיה בעניין הנוהג התמוה שלקיומו טען, בדבר השלכת 'שומים' בבית כנסת; לא ביסס את דבריו בעניין השלכת אותם 'נפצים' - שבחר לכנות 'שומים' - דווקא על הכביש; לא נתן כל הסבר להימצאות שאריות הנפצים בתוך מתחם הבניין ולא, כטענתו, על המדרכה או על הכביש.

נושא הימנעות הנאשם מהבאת ראיות חיוניות מטעמו, יידון בנפרד. לעת הזו נאמר, כי גרסת הנאשם שעל עיקריה עמדנו, תומכת באופן מובהק בראיותיה של המאשימה ובעובדות כתב האישום.

גרסת הנאשם בעניין דבריו לאמו בעת יציאתם מהבית

63. בכתב האישום נטען כי מיד לאחר פרוץ השריפה, אמר הנאשם לאמו "אל תדברי יותר מדי, הרי זה לא אנחנו", או דברים בניסוח דומה. על כך העיד דניאל, שעדותו נמצאה אמינה מאד.

הנאשם כפר באמירת הדברים לאמו וטען כי הוא רק צעק אל השכנים שיצאו מהבניין בשל האש שפרצה. בחקירתו הראשית, עת התבקש להגיב לטענה בעניין הדברים שאמר לאמו, השיב, "אז עוד פעם, בכל שקר יש קצת אמת", הוסיף כי לא אמר את הדברים ולטענתו "זו המצאה שאני לא יודע מאיפה היא הגיעה" (עמ' 225, שורות 4-8).

בהקשר הזה מקובל עלינו דווקא החלק הראשון של תשובת הנאשם כי "בכל שקר יש קצת אמת". כך, בין כלל שקריו נמצאה רק מעט אמת. למשל, בכך שאישר שזרק נפצים (או 'שומים'), אך בעניין דבריו לאמו הוא לא אמר אמת. לא זו בלבד, אלא שדי בכך שנמנע מהזמנת אמו להעיד בעניין, מבלי שניתן לכך הסבר, כדי לדחות את גרסתו בעניין זה. כידוע וכפי שעוד יורחב בעניין אי הבאת ראיות כלשהן מטעם ההגנה, הימנעות מזימון עד רלוונטי שהנאשם יכול היה לזמנו בקלות, מקימה חזקה כי כי אילו העיד, היה מעיד לחובת הנאשם.

אף יש לדחות את טענתה המשוונה של ההגנה, שאותה לא הצלחנו להבין, כי החובה להזמנת אמו של הנאשם למתן עדות, חלה על המאשימה.

נושאים נוספים שלגביהם דברי הנאשם לא היו אמת

64. מעבר לאי האמת בנושאים המהותיים, הנאשם לא אמר אמת גם במענה לשאלות נוספות שנשאל ובכלל זה בעניין הנושאים הבאים.

65. **נושא הסכסוך עם השכנים:** כפי שכבר הובהר, לא היה כל אמת בדברי הנאשם בכל הנוגע לסכסוך הקיים בינו לבין השכנים ובעניין העובדה שהציק להם וחיבל ברכושם.

66. **מעשי הנאשם קודם לזריקת הנפצים אל חצר השכנים ומיד לאחר מכן:** לפי גרסתו של דניאל (שאף נתמכה בדברי הילד), סמוך להשלכת הנפצים, הנאשם הגיע עם אדם נוסף במכונית פרטית כחולה. אותו אדם לא זרק נפצים, אך ברגע שהשרפה החלה, הוא הסתלק מהמקום.

בחקירתו הראשונה במשטרה נשאל הנאשם למעשיו קודם להשלכת הנפצים ועל כך השיב כי לאחר שהתעורר, הלך אל המכולת וחזר לבית של אמו. הוא טען כי איש לא היה עמו, כי הלך אל המכולת ברגל וכי אין לו רכב. כשנשאל אם באותו יום נסע ברכב השיב, "יכול להיות. לא זוכר". את חוסר הזיכרון הסביר בכך ש"עבר על כולם יום טראומטי" (ת/1 שורות 26-39). אובדן הזיכרון שתקף את הנאשם בעניין נסיעתו עם אדם נוסף ברכב קודם לזריקת הנפצים, נמשך גם עת נשאל על כך בבית המשפט, אז שוב טען כי אינו זוכר זאת (עמ' עמ' 233, שורות 4-7).

הנאשם אף טען, כפי שיפורט להלן, כי הוא זה שהבחין בהתפרצות האש וכי פתח את ברז המים מים או ניסה לפתוח אותו ואף וקרא לכל השכנים לצאת מהבניין. עוד אמר בחקירתו במשטרה, כי בזמן שהאש פרצה, הוא היה עם אמו בבית וכי אמו בדיוק אפתה עוגות (ת/1, שורות 98-108). הנאשם נשאל לסתירה האמורה ואז טען שהיה בבית, שמע צעקות, יצא וראה את האש וחזר לקרוא לאמו (שם, שורות 110-112).

אין צריך לומר כי לא רק שגרסת הנאשם נסתרה בעדותו האמינה של דניאל, אלא שתשובתו כי אינו זוכר מה עשה שעות בודדות קודם לשרפה וכי אינו זוכר שנסע עם אדם נוסף ברכב, היא מופרכת ולא אמינה. גם דבריו כי היה בבית עם אמו שאפתה עוגות דקות לפני השרפה, אף אינה מתיישבת עם דבריו בעניין התעסקותו עם ברז המים לאחר שראה שפרצה שרפה, כפי שיתואר עתה.

67. **ניסיון פתיחת מים או פתיחת מים:** בחקירתו במשטרה טען הנאשם שניסה לפתוח את המים בברז של כיבוי אש, אך לא הצליח ואז הלך לקרוא לאמו לצאת מהבניין וכן טען, כי קרא לשכנים לצאת מהבניין (ת/1, שורות 97-103). בבית המשפט טען, "אני זה שפתח את המים וצעקתי לאנשים לצאת מהבית אחרי שראיתי את האש" (עמ' 232 שורות 22-23).

לא פלא שהנאשם סתר את עצמו בכך שבחקירתו במשטרה אמר שלא הצליח לפתוח את ברז המים ואילו בבית המשפט אמר כי הוא זה שפתח את ברז המים. שכן, סיפור ברז המים לא היה מעולם. הוא אינו מתיישב עם מהלך הדברים כפי שסיפר עליהם הנאשם, עומד בסתירה לדבריו האמינים מאד של דניאל, ובדומה לכל טענותיו של הנאשם, גם בעניין זה לא הציגה ההגנה כל ראיה שתתמוך בנכונות סיפור ברז המים. לא רק שהנאשם לא התקרב אל הברז, לא הסביר היכן הוא ממוקם, אלא כידוע, כדי לשקר צריך זיכרון טוב. הנאשם, כך נראה, לא זכר את תוכן סיפור ברז המים שבדה.

גרסת הנאשם ושקרי - סיכום

68. כפי שכבר נאמר, גרסת הנאשם נמצאה מופרכת ועמוסה בבדיות. הנאשם לא אמר אמת ואף שיקר באופן מובהק בעניין לא מעט נושאים מהותיים. בכלל זה, בכל הנוגע למעשיו קודם לזריקת הנפצים או החומר הלקיח האחר שזרק, בעניין מעשיו לאחר מכן, לרבות דבריו לאמו ולרבות מעשיית פתיחת ברז הכיבוי. כך גם טענתו העיקרית של הנאשם, כי במועד הנטען אמנם זרק נפצים או שומים, אך לא אל חצר ביתם של השכנים, נמצאה טענה שקרית.

כידוע וכפי שנקבע לא אחת, לשקרי נאשם יש משקל ראייתי עצמאי, מעבר להיותם בגדר ראיית חיזוק או אף ראיית סיוע (ראו בין השאר: ע"פ 557/06 **עלאק נ' מדינת ישראל** (11.4.2007), כבוד השופט א' א' לוי, פסקה 28; ע"פ 1645/08 **פלוני נ' מדינת ישראל** (3.9.2009), כבוד השופטת ע' ארבל, פסקה 22; ע"פ 458/14 **אדרי נ' מדינת ישראל** (29.1.2015), כבוד השופט א' רובינשטיין, פסקה נה). לפיכך, אף בשקרי הנאשם יש כדי לבסס את העובדות הנטענות בכתב האישום ומכל מקום, יש בהם כדי לחזק את עדותו של עד הראייה, דניאל, אשר כבר נאמר כי נמצאה אמינה מאד.

י. הימנעות ההגנה מהזמנת עדים ומהבאת ראיות כלשהן

69. כפי שכבר נאמר, למעט עדותו של הנאשם לא הובאה מטעם ההגנה אף לא ראיה אחת מכל סוג שהוא ולא הוזמן כל עד לשם תמיכה בטענה כלשהי מטענותיה של ההגנה. גם ניסיון הנפל לבקש רשות להבאת חוות דעת מומחה - אשר תידון בנפרד - הוגשה באיחור ניכר, לאחר תום שמיעת ראיות התביעה ויומיים בלבד לפני פרשת ההגנה, שכללה רק את עדות הנאשם. אף זאת בבקשה קצרה, ללא הסבר לשם מה מבוקש להגישה או במה תעסוק. הסבר שעד היום לא ניתן.

בכלל הראיות שמצופה היה כי ההגנה תביא ואשר אי הבאתן פועלת לחובת הנאשם, ניתן למנות למצער, את אלו:

ראשית, כפי שכבר נאמר, מצופה היה **שאמו של הנאשם** תוזמן מטעם ההגנה כדי להעיד בעניין הדברים שהוא אמר לה בעת יציאתם מהבניין.

שנית, הנאשם בחר לא לזכור אם נסע עם **אדם נוסף ברכבו** קודם לזריקת הנפצים. טוב היה עושה אילו היה מרענן את זכרונו. אם אמנם נסע עם אותו אדם שאף נכנס עמו אל הבניין בעת שזרק את הנפצים או את החומר הלקיח שזרק, מצופה היה שהנאשם יזמין אותו להעיד מטעמו.

שלישית, הנאשם טען כי ישנו "**מנהג**" **לזרוק 'שומים' או 'נפצים' בבתי הכנסת** בעת קריאת שמו של 'המן' במהלך קריאת מגילת אסתר בפורים. עוד טען, כי למרות זריקתם ואף הדלקתם בבית כנסת שבו ישנם טליתות ושטיחים, לא קורה דבר. אולי ניתן לטעון כי קיומו של מנהג להקמת רעש בעת קריאת שמו של 'המן' במהלך קריאת מגילת אסתר בבית הכנסת, הוא מידע המצוי בידיעתו השיפוטית של בית המשפט. לעומת זאת, הנוהג המשונה הנטען, בדבר זריקת 'שומים' או 'נפצים' בבית הכנסת, בשום אופן לא יכול להיחשב למידע המצוי בידיעתו השיפוטית של בית המשפט. למעלה מהדרוש אף יוער, כי למרות נוכחותי עשרות רבות של פעמים בבתי כנסת בעת קריאת המגילה בפורים ועל אף

נוכחותי בבתי כנסת שונים, בקהילות מגוונות, מעודי לא נתקלתי בזריקת 'שומים' או 'נפצים' בבית הכנסת ומעודי אף לא שמעתי על "נוהג" משונה זה או דומה לו.

רביעית, כבר במהלך חקירתו ובעת תשובתו לאישום העלה הנאשם טענות בכל הנוגע לנושא ה'שומים' וה'נפצים'. למרות זאת, לא הוגשה מטעמו כל ראיה מכל סוג שהוא לתמיכה באף לא טענה אחת מטענותיו בעניין אותם 'שומים' ו'נפצים'. לא רק שלא הוגשה חוות-דעת מומחה (שעניינה יידון בנפרד), אלא לא הוגשו אף ראיות אחרות, כגון הוראות שימוש בנפצים לסוגיהם או כל דבר מעין זה.

70. אין צריך להזכיר מושכלות יסוד, אשר נקבעו אינספור פעמים, שלפיהן, חזקה על נאשם שלא ימנע מבית המשפט ראייה העשויה לפעול לטובתו. כך גם חזקה היא כי הימנעות בעל דין, לרבות נאשם, מהבאת ראיה העשויה לסייע לו אשר מצויה בהישג ידו, כי אילו הובאה, הייתה פועלת לחובתו. כלל זה, אשר חל בהליכים פליליים ואזרחיים כאחד, חל במיוחד במקום שמדובר בעניינים מהותיים (ע"א 548/78 פלונית נ' פלוני, פ"ד לה(1), 736 (1980), כבוד השופט ה' בן-ענת, פסקה 3 ובפסיקה הרבה נאד אשר באה בעקבותיה ואשר אמצה כלל זה ויישמה אותו).

כך גם בענייננו, בהיעדר ראיות מטעם ההגנה בין השאר, בעניינים האמורים, ניתן לקבוע כי הנאשם לא אמר אמת בעניין דבריו לאמו; כי לא אמר אמת בעניין חברו שעמו הגיע ברכב ואשר יש להניח כי ראה את הנאשם זורק את הנפצים או את החומר הלקיח שזרק ובכך גורם לשרפה; כי אין כל בסיס לטענות הנאשם בעניין זריקת 'שומים' ו'נפצים' בבתי כנסת וכי חזקה כי אילו היו נזרקים בבתי כנסת, היו נגרמות שם שרפות; וכן כי לא הוכיח דבר מדבריו ובכלל זה בכל הנוגע לטענותיו בדבר היעדר סכנה בשל זריקת 'שומים' או 'נפצים'.

יא. דין בטענות ההגנה

71. במסגרת סיכומי ההגנה (המחזיקים 37 עמודים), הועלו אינספור טענות, מן הגורן ומן היקב, עד שנדמה כי כל טענת הגנה שאי פעם נטענה בהליך פלילי הובאה גם במסגרתם. רובן ככולן כבר נדונו עד כה ולהלן יידונו רק העיקריות מהטענות אשר טרם נדונו.

72. **ראיות נסיבתיות:** בניגוד לטענת ההגנה, אין מדובר בתיק שראיותיו הן נסיבתיות. ראיותיה של המאשימה כללו ראיות ישירות המצביעות על כך שהנאשם זרק חומר לקיח אל חצר ביתם של השכנים ועל כך שמיד עם זריקתו, פרצה שם אש שהציתה את החצר והתפשטה אל הדירה.

73. **החומר הלקיח שהנאשם השליך:** בניגוד לטענת ההגנה, המאשימה טענה במפורש כי אינה יודעת בוודאות מהו החומר הלקיח שהנאשם השליך אל חצר ביתם של השכנים. כפי שכבר פורט והוסבר, המאשימה אף עמדה בנטל ההוכחה הנדרש להוכיח כי הנאשם זרק חומר לקיח כלשהו - 'שומים', 'נפצים' או כל דבר לקיח אחר - אשר גרם לשרפה.

74. **דברי המאשימה בנאום הפתיחה והערות בית המשפט:** במסגרת טענותיה של ההגנה, הפנה בא-כוח הנאשם לדברי המאשימה בנאום הפתיחה ולהערות שהערתי במהלך שמיעת הראיות. לא ברור לשם מה הובאו הדברים, אך ברור כי אלו גם אלו אינם בגדר ראיה או החלטה שיפוטית ולכן אין מקום להידרש אל תוכנם או אל טענות ההגנה בקשר אליהם.

75. **טענות ההגנה בעניין חוות דעת המומחים מטעם המאשימה:** למרות של טענותיה של ההגנה בעניין המומחים מטעם המאשימה או בעניין חוות דעתם, לא נמצא באלו כל פגם. מכל מקום וכפי שהובהר, הכרעת דין זו אינה מבוססת על אותן חוות דעת, בשונה מהתמונות שצורפו אליהן. מכל מקום, ההגנה לא הפריכה דבר מהאמור בהן.

אף לא נמצאו אותם מחדלי חקירה לכאורה - והדגש על 'לכאורה' - בכל הנוגע לבדיקת הזירה. לא רק שטענות ההגנה בדבר הזת חפצים או אי בדיקת עניין זניח זה או אחר אינם משליכים על הראיות המובהקות המצביעות על כך שהנאשם הוא זה אשר גרם להצתה, אלא שההגנה לא הראתה כיצד בדיקת אותם עניינים חסרי משמעות עשויה הייתה לשנות את המסקנות המובהקות.

76. **טענות הנוגעות להתנהלות החוקרים כלפי הנאשם:** בסיכומי ההגנה נטענו גם טענות בעניין אופן התנהלות החוקרים כלפי הנאשם. טענות אלו לא נטענו במסגרת תשובת הנאשם לכתב האישום ואף לא נטענה טענת זוטא. בכל מקרה, בבית המשפט חזר הנאשם על עיקרי הדברים שאמר במהלך חקירתו במשטרה, כך שלא היה להתנהלות החוקרים כדי להעלות או להוריד. אשר לסגנון דיבורם שצוטט בסיכומי ההגנה, הרי שאין מחלוקת על כך שמדובר בסגנון לא ראוי, אך אין בכך כדי להפחית מהראיות העומדות לחובת הנאשם.

אף טענת ההגנה כי הנאשם נאזק ללא הצדקה, אינה נכונה. מהסרטון המשקף את עיכוב הנאשם ואת מעצרו עולה בבירור שהוא המתין על ספסל רחוב כשלידו עמדו שני שוטרים. רק עם הגעת הניידת ולאחר שהוזנה, הוא נאזק והועלה אל הניידת. עיכובו אף היה במקום שאליו הלך, המרוחק מעט ממקום השרפה (הסרטונים ממצלמות הגוף של השוטרים - ת/19).

77. **הפניית ההגנה אל פסק דין אשר לכאורה עוסק בהוכחת מנגנון ההצתה:** בסיכומיה הפנתה ההגנה אל פסק הדין בעניין ע"פ 8293/06 לוי (מסילתי) נ' מדינת ישראל (4.3.2007), מתוך ניסיון לבסס את טענתה, כי יש לזכות את הנאשם בשל אי הוכחת מנגנון ההצתה. אולם טענת ההגנה בעניין האמור בפסק-דין זה נמצאה לא נכונה.

קריאה נכונה של האמור באותה פסקה שאותה ציטטה ההגנה בסיכומיה מעלה דברים אחרים. בכל הנוגע למנגנון ההצתה נאמר שם, כי המערער (הנאשם) הוא שעמד בפני קושי. כאמור שם (כבוד השופט ד' חשין, פסקה 9), "אכן, העדר מידע מבוסס בדבר החומר ששימש את הדליקה, מועדה, משכה וכיצד קובתה הציבו מכשול ראייתי בפני המערער" (ההדגשה אינה במקור). לעומת זאת, סיבת הזיכוי כלל לא הייתה קשורה לשאלת הוכחת מנגנון ההצתה. הזיכוי היה נעוץ אך ורק בכך שנקבע כי לא היו ראיות מספיקות בדבר עצם אפשרות זיהוי הנאשם בחדר המדרגות החשוך. כאמור שם, "כמו כן, נטל הבאת הראיות בעניין התאורה בחדר המדרגות בעת האירוע, והאפשרות לזהות

אדם דרך עינית הדלת בתנאים אלה, מוטל היה **על התביעה** (ההדגשה אינה במקור).

78. **טענות ההגנה בדבר היעדר יכולת מצד הנאשם לצפות כי בחצר יהיו חפצים דליקים:** כל טענות ההגנה שלפיהן הנאשם לא יכול היה לצפות את העובדה שבחצר היו חומרים דליקים או חפצים דליקים, היא בגדר טענה חדשה, אשר לא נטענה בתשובתו לכתב האישום או בכל שלב אחר, כך שדי בכך כדי לדחותה.

מכל מקום, טענה מעין זו עשויה בנסיבות מתאימות - ואיני נוקטת עמדה לעניין הנסיבות הנדונות - לשמש נימוק לטענת נתבע בדבר "אשם תורם" מצד הניזוק התובע את סעדיו בהליך אזרחי. כידוע, במשפט הפלילי "אשם תורם" או "רשלנות תורמת" מצד קורבן או ניזוק, אינם גורעים מאחריותו של הנאשם. עוד לפני שנים רבות נקבע כי **"אפילו הייתה כאן רשלנות תורמת מצד הקורבן - דבר שלא מוסיף ולא גורע במשפט הפלילי - ... אשמתו [של הנאשם] אינה יכולה להיות מוטלת בספק"** (ע"פ 72/58 היועץ המשפטי לממשלה נ' קלימן, פ"ד י"ב, 922 (1958), כבוד השופט א' ויתקון, עמ' 923-924).

הטעם לשוני בנושא האשם התורם בין המשפט האזרחי למשפט הפלילי, הוסבר, למשל, בפסק הדין בעניין ע"פ 478/72 **מאיר פנקס נ' מדינת ישראל**, פ"ד כז(2) 617 (1973), בדברי כבוד מ"מ הנשיא י' זוסמן, (פסקה 9). כאמור שם, רשלנות תורמת עשויה לשחרר מאחריות בנזיקין, "אך אינה משחררת מאחריות בפלילים... הטעם לכך הוא פשוט: הפטור מחבות בנזיקין, הנובע ממעשהו של אדם שחשף את עצמו לסיכון מרצונו... מבוסס על הרעיון שהתנהגותו של ניזק זה מעידה עליו, ששיחרר את המזיק מאחריותו...". לעומת זאת, **"אין בכך משום הגנה מפני האישום הפלילי. אדם יכול למחול לזולת על חבותו בנזיקין הואיל ועל זכותו שלו הוא מוותר. אך אין אדם יכול למחול על אחריות הזולת בפלילים, הואיל והאישום הפלילי אינו בא לאכוף את זכותו אלא את זכות הציבור, ואין אדם יכול למחול על מה שאין לו"** (ראו גם: ע"פ 402/75 **אלגביש נ' מדינת ישראל**, פ"ד ל(2) 561 (1976), פסק דינו של כבוד השופט (כתוארו אז) מ' שמגר).

מכל מקום, דווקא אי ידיעת הנאשם בדבר החפצים או האנשים המצויים במקום, היא זו שמחמירה את מעשיו. שהרי אם אינו יודע מה יש במקום, אזי על אחת כמה וכמה שאין לזרוק לשם דבר.

79. **טענות לחסר ראיתי ואפשרויות תיאורטיות בדבר אופן גרימת השריפה:** ההגנה טענה טענות כאלה ואחרות שעניינן בכך שלכאורה, נמצא חסר ראיתי בראיותיה של המאשימה וכן טענה טענות שונות בדבר אפשרויות תיאורטיות הקשורות באופן גרימת השרפה.

אשר לטענות בדבר חסר שלכאורה נפל בראיותיה של המאשימה, נזכיר כי כידוע, **"השאלה איננה אם ניתן היה להשיג ראיה טובה נוספת, אלא אם הראיות שבאו לפני בית המשפט מספיקות לביסוס ההרשעה; שהרי הדין הוא שדי בראיה 'מספקת', ואין כלל המחייב את התביעה להציג את הראיה 'המקסימלית' שניתן להשיג (ראה...).** במקרה דנן, כמפורט לעיל, הוצגה ראיה 'מספקת' לביסוס ההרשעה" (ע"פ 804/95 **גרינברג נ' מדינת ישראל**, פ"ד מט(4) 200 (1995), כבוד השופט י' קדמי, פסקה ה'. כן ראו: ע"פ 2950/11 **חן נ' מדינת**

ישראל (8.5.2014), המשנה לנשיא מ' נאור, פסקה 118 וכן הפסיקה הנזכרת בפסקי דין אלו).

עוד ראוי להזכיר, כי אפילו היו לפנינו ראיות נסיבתיות - הגם שכאמור, לפנינו ראיות ישירות - עדיין היה על הנאשם "להציע תרחיש חלופי שיש בו כדי לעורר ספק סביר בהנחה המפלילה". לא זו בלבד, אלא שעל אותה חלופה שעליו להציע, להיות כזו אשר "ההסתברות לאפשרות קיומה היא מהותית, ואינה זניחה או דמיונית" (ע"פ 9038/08 **נאשף נ' מדינת ישראל** (15.4.2010), כבוד השופט י' עמית, פסקה 14 (להלן - **עניין נאשף**). ראו גם: ע"פ 6527/94 **מנצור נ' מדינת ישראל**, פ"ד נ(3) 732 (1996), כבוד השופט ד' דורנר, פסקה 8 (להלן - **עניין מנצור**)).

עם כל הכבוד להגנה, אפשרויות תיאורטיות כי חוט חשמל של מכשיר חשמלי שאינו מחובר לחשמל או המכשיר החשמלי עצמו, המנותק מהחשמל והמונח בחצר היו הגורם להצתה, בעוד שבאופן מקרי לחלוטין הדבר התרחש דווקא באותו רגע מדויק שבו הנאשם זרק 'שומים', 'נפצים' או כל דבר לקיח אחר, אינה אלא אפשרות דמיונית, תיאורטית אשר הסתברות התרחשותה פחות מזניחה.

יב. בקשת ההגנה להגשת חוות דעת מומחה

80. בסיכומיה חזרה ההגנה על בקשתה לאפשר לה להגיש חוות דעת מומחה. אף נטען בפתח הסיכומים, בשורות הראשונות, כי חוות דעת המומחה "מוכנה וחתומה".

כפי שכבר נקבע, לא נמצאה הצדקה להיעתר לבקשתה הקודמת של ההגנה בעניין זה, ועל אחת כמה וכמה שלא נמצאה הצדקה לכך עתה. כך גם לנוכח העובדה שכאז כך עתה, עד היום לא הבהירה ההגנה לשם מה נדרשת חוות דעת המומחה או באיזה עניין תעסוק.

81. נזכיר כי בקשתה הקודמת של ההגנה הוגשה ביום 23.5.2021, חמישה ימים לאחר הדיון מיום 18.5.2021 שבו העיד דניאל ושב הסתיימה פרשת התביעה ויומיים קודם לדיון שנקבע חודשים קודם לכן, לשמיעת פרשת ההגנה. היה זה גם יומיים לאחר הגשת בקשה אחרת של ההגנה, בעניין עדותו של יעקב. הבקשה הקודמת נדחתה כאמור, בהחלטה מיום 3.6.2021 אשר בה נדונו כל בקשות הצדדים מאותם ימים.

בבקשתה הקודמת ביקשה ההגנה קביעת דיון נוסף כחודש לאחר מועד הגשת הבקשה, אשר עד אליו תוכל להגיש את חוות דעת המומחה המבוקשת. בקשה זו נדחתה כאמור, ממספר נימוקים, שאלו היו עיקריהם: **ראשית**, הבקשה הוגשה באיחור משמעותי מאד. היה זה למעלה משנה לאחר העברת חומר החקירה לידי ההגנה, כחמישה חודשים לאחר הגשת תיק המוצגים שבמסגרתו הוגשו חוות דעת המומחים מטעם המאשימה, למעלה מארבעה חודשים וחצי לאחר שמיעת עדויותיהם של המומחים מטעם המאשימה וקביעת מועדי שמיעת ההוכחות האחרונים. בנסיבות אלו, לא נמצאה הצדקה לאיחור המשמעותי ולדחיית סיום ההליך הנדון בחודשים נוספים. עם זאת, כפי שהובהר בהחלטה, לא באיחור המשמעותי האמור הייתה נעוצה דחיית הבקשה. **שנית**, לנוכח גרסת הנאשם, לא הייתה מחלוקת בעניין מנגנון ההצתה. אף לא הייתה לכך רלוונטיות לנוכח טענתו, כי לא עשה כל מעשה אשר יכול היה לגרום להצתה. בנסיבות אלו נאמר

בהחלטה, כי ספק אם יש צורך בראיותיה של המאשימה בעניין מנגנון ההצתה, אשר כאמור לעיל, כבר הוגשו במסגרת תיק המוצגים והעדויות בעניינים אלו נשמעו חודשים קודם לכן. מאחר שנמצא כי אין בראיות הקשורות במנגנון ההצתה כדי להעלות או להוריד לעניין המחלוקות הטענות הכרעה, הרי שחוות דעת המומחה היא בגדר ראיה אשר נראה כי "אין בה צורך" ואף אין בה "להועיל לבירור שאלה הנוגעת למשפט". לפיכך ובהתאם להוראות סעיף 1 בפקודת הראיות וסעיף 106 בחוק סדר הדין הפלילי, לא נמצאה הצדקה לאפשר להגנה הגשת חוות דעת מומחה באיחור כה רב (ראו לעניין זה: ע"פ 1280/06 **כרמלי נ' מדינת ישראל** (1.3.2007), כבוד השופט א' רובינשטיין, פסקה ז; ע"פ 6586/98 **אליסביצקי נ' מדינת ישראל** (18.5.1999), כבוד השופט י' קדמי, פסקה 4.א). **שלישית**, ההגנה לא הראתה מדוע חוות דעת מומחה זו דרושה, כיצד תועיל לבירור המחלוקות הטענות הכרעה או כי אי הגשתה עלול לגרום לנאשם עיוות דין.

82. גם עכשיו לא טרחה ההגנה להבהיר לשם מה דרושה חוות דעת מומחה מטעמה או באלו עניינים היא עוסקת (שהרי על-פי הנטען, עתה היא כבר "מוכנה וחתומה"). למרות מספר החלטות שבהם הוזכרה הבקשה האמורה והעובדה שההגנה לא טרחה להבהיר מה תכלית חוות דעת המומחה, גם עכשיו לא הובאה הבהרה זו. בהקשר זה ראוי להזכיר, כי בשונה מראיות אחרות מטעם ההגנה, בכל הנוגע לתוכן עדויות מומחים, בכל מקרה נדרשת ההגנה לאפשר למאשימה לעיין בהם זמן סביר קודם להגשתן ולהשמעת המומחים (סעיפים 82-84 בחוק סדר הדין הפלילי).

אף ישנה אי נוחות מסוימת לנוכח בקשות הארכה שהוגשו מטעם ההגנה להגשת סיכומיה, בעוד שלבסוף מודיעה ההגנה כי עתה - לאחר אותן אורכות שביקשה - חוות דעת המומחה, אשר הגשתה לא אושרה, כבר "מוכנה וחתומה".

מכל מקום וכאמור, לא ברורה תכליתה של חוות דעת המומחה שההגנה מבקשת להגיש. אם תכליתה להראות כי 'שומים' ו'נפצים' אינם יכולים לגרום להצתה, כי אז אפילו נניח לטובת הנאשם כי אמנם כך, הרי שאין בכך כדי לשנות מן העובדה שהוכח כי הנאשם השליך חומר לקיח כלשהו, שאינו בהכרח 'שומים' או 'נפצים', אשר גם השמיע קולות פיצוץ וגם גרם באופן מידי להצתה. לכך יש להוסיף כי הנאשם עצמו העיד יותר מפעם אחת שזריקת 'שומים' ו'נפצים' גורמת להם להידלק. כמו כן, אם תכלית חוות דעת המומחה להראות כי בחצר דירת השכנים היו חומרים דליקים, אף בכך אין כדי להעלות או להוריד. כבר הובהר, כי לטענה בדבר אשם תורם או רשלנות תורמת אין מקום בהליך הפלילי. אם ההגנה מבקשת להראות כי השרפה נגרמה מגורמים עלומים אחרים ללא קשר למעשי הנאשם כנטען בכתב האישום, כי אז בכל הכבוד, אין מקום לחוות דעת מומחה כדי להוכיח אפשרויות דמיוניות ותיאורטיות. בדומה לדברים שנאמרו לעניין ראיות נסיבתיות, **"הכלל הוא כי אם האפשרות להסיק ממכלול הראיות קיומן של עובדות שאין בהן אשמה של הנאשם היא אפשרות דמיונית, ואילו המסקנה ההגיונית היחידה המתבקשת ממכלול הראיות, בהתחשב במשקלן, היא קיומן של עובדות שיש בהן אשמת הנאשם, הרי שיש להרשיע את הנאשם. שכן, במצב כזה לא נותר כל ספק סביר באשמתו"** (עניין מנצור, פסקה 8. ראו גם: עניין נאשף, פסקה 14).

83. למען הסר ספק נבהיר, כי אילו היה ספק קל שבקלים כי חוות דעת מומחה עשויה לסייע להגנת הנאשם, לא הייתה נמנעת ממנו אפשרות זו, חרף מחדליה החמורים של ההגנה בכל הקשור בכך.

יג. דין בעבירות שבהן הואשם הנאשם

עבירת הצתה

84. הנאשם הואשם בעבירת הצתה לפי סעיף 448(א) רישה בחוק העונשין, הקובע לאמור: **"המשלח אש במזיד בדבר לא לו, דינו - מאסר חמש עשרה שנים"**.

היסוד העובדתי של עבירה זו מתקיים אם הוכח כי הנאשם "שילח אש" בדבר שאינו שלו. נדרשת הוכחה כי הנאשם עשה מעשה, פעולה אקטיבית, שהביאה לשילוח האש. זאת בשונה מהעבירה של 'גרימת שריפה ברשלנות', הקבועה בסעיף 449 בחוק, שעניינה מעשה מתן יותר או פעולה פאסיבית אשר גרמה לשריפה, כגון, אי נקיטת אמצעי זהירות סבירים שבעטים נגרמה שריפה או אף רק סכנת שריפה (ע"פ 1557/20 **פלוני נ' מדינת ישראל** (14.9.2021), כבוד השופט נ' הנדל, פסקה 4).

היסוד הנפשי הוא כי שילוח האש בדבר שאינו של הנאשם, נעשה "במזיד". העבירה הנדונה היא עבירה התנהגותית, בשונה מעבירה תוצאתית, אשר היסוד הנפשי שלה הוא "מודעות כאמור בסעיף 20(א) רישה" (סעיף 90א(1) בחוק העונשין). בהתאם לכך, המחשבה הפלילית הנדרשת היא "מודעות לטיב המעשה ולקיום הנסיבות". נדרשת אפוא, מודעות למעשה ההצתה ולקיום הנסיבות שהן כי ההצתה נעשתה ב"דבר לא לו" של הנאשם.

הוכחת היסוד הנפשי נעשית בדרך כלל תוך הסתמכות על חזקות שבעובדה ובעבירה הנדונה, "חזקת המודעות". בעניין חזקה זו נקבע, כי בדרך כלל אדם מודע למשמעות התנהגותו מבחינת טיבה הפיזי, נסיבותיה ואפשרות גרימת התוצאות הטבעיות של התנהגותו (ראו בין השאר: ע"פ 8827/21 **שטרייזנט נ' מדינת ישראל**, פ"ד נז(5) 506 (2003), כבוד השופט מ' חשין פסקה 37). לפיכך, אם אדם עשה מעשה אקטיבי העלול לגרום לשריפה, אף ניתן להניח כי הוא אמנם היה מודע לכך שמעשיו יגרמו לשריפה. כאמור, עבירת ההצתה אינה עבירה תוצאתית, אלא עבירה התנהגותית. לפיכך אין צורך להוכיח כי הנאשם בהכרח צפה את ההתרחשות המדויקת של התוצאה, כלומר, את השריפה שנגרמה בפועל. כך במיוחד בהינתן מאפייניהן של שריפות ושל מעשיו הצתה, אשר תחילתם עשויה להיות מעשה פעוט ידוע, אך לא ניתן לצפות את תוצאותיהם. **"רבות נכתב ונאמר אודות חומרתה היתרה של עבירת ההצתה, שתחילתה ידועה ואחריתה מי ישורנה", שכן מנהגה של האש להתפשט מבלי יכולת שליטה תוך גרימת נזקים ואף סיכון חיי אדם"** (ע"פ 4311/12 **סורי נ' מדינת ישראל** (8.11.2012), כבוד השופט י' עמית, פסקה 3 והפסיקה הרבה המובאת שם).

85. היסוד העובדתי הוכח בעיקר באמצעות עדותו של דניאל הנתמכת בראיות הרבות אשר פורטו, אשר לפיהן הנאשם זרק חומר לקיח - 'שומים', 'נפצים' או כל חומר לקיח אחר - אל חצר ביתם של השכנים ומיד עם השלכתו, פרצה אש. מדובר במעשה אקטיבי שהנאשם עשה באופן מודע ואף מכוון, בכך שכיוון את זריקת אותו חומר לקיח דווקא אל חצר השכנים. היסוד הנפשי הוכח מכוח חזקת המודעות, שלפיה חזקה על מי שזרק באופן מכוון חומר לקיח אל עבר חצר בית, כי הוא מודע לאפשרות של התלקחות אש כתוצאה ממעשיו. אפילו נניח כי הנאשם לא היה מודע לחפצים

המצויים באותה חצר, כי אז הדבר חמור שבעתיים ועל אחת כמה וכמה שחזקת המועדות מתקיימת בנסיבות אלו. זאת לנוכח העובדה שהנאשם זרק חומר לקיח מבלי לוודא כי אין במקום שלעברו זרק דבר העלול לגרום להתפרצות אש ולסכנה. מכאן עולה אפוא, כי המאשימה הוכיחה כי במעשי הנאשם מתקיימים הן היסוד העובדתי של עבירת ההצתה, הן את היסוד הנפשי של עבירה זו.

עבירת שיבוש מהלכי משפט

86. העבירה של שיבוש מהלכי משפט קבועה בסעיף 244 בחוק העונשין, שכך מורה:

"העושה דבר בכוונה למנוע או להכשיל הליך שיפוטי או להביא לידי עיוות דין, בין בסיכול הזמנתו של עד, בין בהעלמת ראיות ובין בדרך אחרת, דינו - מאסר שלוש שנים; לענין זה, 'הליך שיפוטי' - לרבות חקירה פלילית והוצאה לפועל של הוראת בית משפט".

היסוד העובדתי כולל הגדרה רחבה מאד. מדובר בכל "עשיית דבר" בכוונה למנוע או להכשיל הליך שיפוטי או להביא לעיוות דין. בכלל זה, סיכול הזמנת עד, העלמת ראיות "ובין בדרך אחרת". משמעותה של הגדרה רחבה זו היא, שישנם "אין-ספור התנהגויות אפשריות", הנבחנות בכל מקרה ומקרה על-פי נסיבותיו (רע"פ 7153/99 **אלגד נ' מדינת ישראל**, פ"ד נה(5) 729, (2001), כבוד השופטת ד' ביניש, פסקאות 8-9 (להלן - **עניין אלגד**)). אף אין הכרח כי המעשה יהיה מעשה פסול (עבירה), אלא, "גם מעשה הנראה לכאורה ניטרלי כשהוא מנותק מהנסיבות ומההקשר, יקיים את היסוד ההתנהגותי של העבירה, אם נסיבות העניין הנלוות לו וההקשר שבו הוא בוצע שוללים את אופיו ה'תמים' ופוגעים בערך המוגן בעבירה" (שם). כך למשל, ניקיון עשוי להיות מעשה תמים, אך אם נעשה בזירת עבירה שבה פזורות ראיות, יישלל אופיו התמים של אותו ניקיון.

היסוד העובדתי כולל גם רכיב נסיבתי, של "הליך שיפוטי", שאף הוא רחב, כפי שנלמד מלשון ההגדרה, הכוללת את הביטוי "לרבות". הגדרה רחבה זו נועדה להחלת העבירה על כל שלבי ההליך המשפטי, בכלל זה שלב החקירה הקודמים להליך המשפטי והליכי הוצאה לפועל הבאים לאחריו. אף נקבע כי "אין הכרח שההליך השיפוטי יהיה תלוי ועומד, ודי בכך שהנאשם ידע או האמין כי צפוי הליך שיפוטי" (**עניין אלגד**, פסקה 10; ע"פ 236/88 **איזמן נ' מדינת ישראל**, פ"ד מד(3) 485, (1990), כבוד הנשיא מ' שמגר, עמ' 508-509; ע"פ 4115/08 **גלעד נ' מדינת ישראל** (24.1.2011), כבוד השופט א' גרוניס, פסקה 22).

היסוד הנפשי של עבירה זו דורש עשיית "דבר" מתוך מטרה ורצון (בכוונה) לשבש את ההליך המשפטי. מדובר ביסוד נפשי שהוא "השאפה לפגוע בקיומו של ההליך השיפוטי... במטרתו או בעצם התנהלותו... או במהותו או בתוצאתו..." (**עניין אלגד**, פסקה 11. כן ראו פסקאות 11-13). עוד נקבע, כי "העבירה של שיבוש מהלכי משפט... היא עבירת מטרה, מן הסוג אשר חל עליה תחליף ה'צפיות'". בהתאם לכך, ניתן להוכיח את היסוד הנפשי על-פי הלכת הצפיות, שלפיה עשיית פעולה מתוך כך שהעושה צפה שעשייתה תביא בהסתברות קרובה לוודאות להתממשות תוצאה מסוימת, מקימה חזקה שעושה הפעולה פעל מתוך רצון או מטרה להשגת אותה תוצאה (שם).

מדובר אם כן, "בעבירה התנהגותית, שיסודותיה מתגבשים בין אם הובילו המעשים לשיבוש ההליכים הלכה למעשה ובין אם לאו", אשר היסוד הנפשי שלה מתגבש במצב שבו לנגד עיני הנאשם "ניצבה המטרה למנוע או להכשיל הליך שיפוטי, ובמעשיו ביקש להגשים מטרה זו" (ע"פ 8702/12 **זאוי נ' מדינת ישראל** (28.7.2013), כבוד השופט א' רובינשטיין, פסקה כא והפסיקה שם). זאת "בלא שנדרשת תוצאה של שיבוש המשפט בפועל" (ע"פ 8721/04 **אוחנה נ' מדינת ישראל** (17.6.2007), כבוד השופט א' פרוקצ'יה, פסקה 21).

87. אמירתו המפורשת של הנאשם לאמו - "אל תדברי יותר מדי, הרי זה לא אנחנו", או נוסח דומה - אשר הוכחה, כמפורט לעיל, היא בגדר שיבוש מהלכי משפט, אשר מתקיים בה הן היסוד העובדתי הן היסוד הנפשי. היסוד העובדתי מתקיים בהיות אמירה זו בגדר "עשיית דבר", אמירה, אשר נועדה להכשיל חקירה או משפט, אשר נאמרה מתוך הנחת הנאשם שצפויה חקירת משטרה או אף הליך שיפוטי אשר יבוא בעקבותיה. היסוד הנפשי התגבש בכך שחזקה על הנאשם כי לנגד עיניו ניצבה האפשרות שיהיו חקירה או משפט והוא ביקש להכשילם בכך שביקש מאמו שלא "לדבר יותר מדי", לבל ישמעו וידעו שהוא זה שעשה את המעשה.

י. סיכום ותוצאה

88. בהתאם לראיות אשר פורטו בהרחבה, הוכח מעל ומעבר לכל ספק סביר כי הנאשם עבר את העבירות שבהן הואשם.

ההגנה עתרה לזיכוי הנאשם "לכל הפחות מחמת הספק", אך ספק זה לא נמצא. "כידוע, מידת ההוכחה הנדרשת במשפט פלילי אינה ודאות מוחלטת, אלא שכנוע מעבר לספק סביר. ספק זה מתגבש כאשר ההסתברות לחפות העולה מן הראיות היא ממשית ואינה אך בגדר אפשרות תאורטית רחוקה (ראו, למשל, ע"פ 107/08 **אלמהדי ע'ית נ' מדינת ישראל**, בפסקה 17 והאסמכתאות שם (3.2.2010); בע"פ 3834/10 **והבה נ' מדינת ישראל** (6.3.2013))" (ע"פ 3510/16 **אבו דקה נ' מדינת ישראל** (17.7.2019), כבוד השופט ג' קרא, פסקה 43).

בענייננו לא ניתן לומר כי "ההסתברות לחפות... היא ממשית", אלא היא לכל היותר "בגדר אפשרות תאורטית רחוקה" ולפיכך לא נמצא ספק המצדיק את זיכוי הנאשם, אף לא מחמת הספק.

89. הנאשם **מורשע** אפוא, **בעבירת הצתה**, לפי סעיף 448(א) רישה בחוק העונשין וכן **בעבירת שיבוש מהלכי משפט**, על-פי סעיף 244 בחוק זה.

ניתנה היום, א' במרחשוון התשפ"ב, 7 באוקטובר 2021, במעמד הצדדים, כמפורט בפרוטוקול הדיון מהיום.

תמר בר-אשר,
שופטת